

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XIX. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

2010. november-december

*Karácsony van
a szívemben,
Mily nagy öröm.
Számomra is
megszületett,
Ezt köszönöm!*

Karácsonyeste

*Karácsonyeste. Hangulatok szállnak...
Fehér hópelyhek... fehér angyalszárnyak...*

Szelíd meleggel van szívrünk tele.

Aztán – megyünk tovább, sötét lesz újra,

Csillag nem ég, utunk hóval befűjja

Bús életünknek dermesztő tele.

Karácsonyeste... Ó, csak gyermekemlék!

Szívrünk kérdezve ver: Emlékezel még?

És éled, újul sok csodás mese.

Aztán megyünk tovább. Reánk tipornak

Szürkén a gondok, hogy mit hoz a holnap,

És nem kísér már az emlék se.

Karácsonyeste. Csoda! Vég és kezdet.

Világosság és élet született meg,

Hol halál volt csak, naptalan sötét.

Élet, Aki az életét letette,

A szent szeretettel fel magára vette

A megváltásnak emberköntösét.

Karácsonyeste! Csoda! Új teremtés!

A kegyelem, az élet megjelent és

Kincseivel lelkeim feléd siet.

Egyedül, árván tovább mért haladnál?

Ván Megtartód, akit ha megragadtál,

Kegyelem, élet, minden a tiéd!

Türmezei Erzsébet

*Tata:
szövetség született
(6. oldal)*

*20 éves
Szövetségünk
(10-12. oldal)*

Karácsony újráfelfedezése

*„...Menjünk el egészen Betlehemig, és nézzük meg:
hogyan is történt mindaz, amiről üzent nekünk az Úr” (Lk 2,15b).*

Karácsony valószínűleg a legünnepeltebb keresztyén ünnepünk, világszerte nagy igyekezettel készülnek rá az emberek. Az áruházakban már novemberben feldíszítve állnak a karácsonyfák, s az üzleti világ nagy bevételre számít. Indokoltan, mert ugyebár ki ne venne ajándékot szeretteinek legalább karácsonykor. De ha ennyire számon tartott ez az ünnepünk, akkor miért kell újra felfedezni?

Azért van szükségünk Karácsony újráfelfedezésére, mert milliók ünneplése ma már szinte összefüggésben sincs a karácsony történetével, a karácsonyi eseménnyel. Gondoljunk például, egy család

valamely tagjának, legyen az a családfő, a hozzátartozók a születésnapját ünneplik, miközben számtalan dologról, érzésről, tennivalóról szó esik, de az ünnepezt neve, személye szóba sem kerül... *Az olyan karácsony, amelyikből Jézus ki van rekesztve, valójában nem karácsony.*

Ezért is időszerű a bibliai üzenetben elhangzó felszólítás: „Menjünk el... nézzük meg: hogyan is történt mindaz, amiről üzent nekünk az Úr.” Ez valóban fontos, cselekedetre aktivizáló felhívás. Nekünk nem szükséges Betlehembe utaznunk, elegendő, ha felnyitjuk a Bibliát és nyitott szívvel elol-

vassuk a karácsonyi történetet (Lk 2,1–20). Megérthetjük belőle, hogy amit gondviselő Istenünk véghezvitt, azt értünk, javunkra és üdvösségünkre tette. Megváltót adott és ez a bűneitől szabadulni óhajtó embernek elég ok a túláradó, másokat is magával ragadó örvendezésre. Ha az Isten ilyen nagy ajándékkal ajándékozott meg, akkor ajándékozunk neki a szívünket. Ajándékozunk meg egymást is pénzben ki nem fejezhető ajándékkal, szeretetünkkel, türelmünkkel, jószágunkkal. A karácsony ne legyen üzleti esemény, s az ajándék ne csupán csomagolt holmi – bármilyen értékű legyen is. Ma

az együtt örvendező szív, a megbocsátó szeretet, a társát, gyermekeit, szüleit vállaló hűség mindennél nagyobb ajándék. *A lezüllyött emberi kapcsolatok világában felértékelődtek a belső javak.* Hála a jó Istennek.

„Menjünk”, „lássuk”: – ez közös, azonos akaratot és magatartást jelent. *Az igazi karácsony – melynek felfedezésére együtt, egységben induljunk – belülről fénylik, mint a szeretet, amely szívtől szívig parázslik, mint az Atya szeretete, ahogy ránk sugárzik.*

Dr. Erdélyi Géza
ny. felvidéki püspök

Karácsonyest

Szentkarácsony este léssen,
Fénylő csillag fenn az égen.
Angyalsereg száll suhanva
A jó Istenhez foháskodva.

A kis Jézus megszületett.
Hozván békét s szeretetet.
Csillagfények ragyogása
Légyen lelkünk hasonmása.

Itt a földön légyen igaz szeretet.
Egymás iránt mindig tisztelet.
Szórja fényét a Betlehem csillaga,
Árasszon el szeretetként sugara.

Az igaz Isten féltő gondja
Szeretetét ma este néked hozza.
Csillagfényben, Lélek szárnyon
Légyen béke e világon.

Horákné Lehóczki Lenke
presbiter, Újcsanáros

Karácsonyi Gondolatok

A dicsőség ragyogása az éjszaka kellős közepén kezdődik. De ki veszi észre? Az, akinek látó szíve van és nyitott szemmel jár! (Angelus Silesius)

Francia halász újévi imája

*Uram, vigyázz reánk,
Hisz' a tenger végtelen,
A mi hajónk meg oly' törékeny!
Ámen.*

Keressd Istent, ne a csillagot!

*Rabbi Naftalit megkérdezi látogatója:
„Azt tanultuk, hogy a mindenség 6000 éve jött létre. A csillagászok meg azt mondják, van egy csillag, amit 36 000 évenként lehet újra látni. Mi az igazság?” – „Na és?” – felelte a rabbi. – „Istent ebben a titokban is megtalálhatod. Őt keresd ezután, ne a csillagokat!”.*

Az Ige körül

A „tékozló” Fiú

Lukács a róla elnevezett evangélium 15. részében Jézus Krisztusnak három példázatát jegyzi fel. Mindhárom példázatban Isten kezdeményezésére teszi a hangsúlyt: Isten a *pásztor*, aki elmegy megkeresni elveszett bárányait, Isten az *asszony*, aki lámpást gyújt, kisöpri a házat, és addig keresi az elveszett pénzt, amíg meg nem találja, és Isten az *apa*, aki gyermekeit várja, és kezdeményező módon elébük megy. Míg az első két példázatban az elveszett részéről tudatosság nem fedezhető fel – a bárány nem tudatos döntés alapján hagyja el a nyáját, és a pénz pedig különösen nem saját elhatározásból gurul el –, addig a tékozló fiú tudatos döntés alapján hagyja el az atyai házat, és bátyja is tudatosan marad távol az ünnepi lakomától. Az elveszett állapot kiváltó oka ugyan különböző, de a pásztor, a háziasszony, és az atya kezdeményezése és egyoldalú döntése nélkül egyik sem kerülhetne vissza elvesztett állapotából.

Sokféleképpen be lehet helyettesíteni az elveszettek csoportjait. Nagy tömegek „gurultak el” még az első Ádámban, s valahol a pogány tömegben nem is tudják, hogy nem Istentől rendelt helyükön vannak. Csak az Ige világossága, és Isten bünt takarító seprűje képes ebből az elvesztett állapotból kiemelni. Más embercsoportok egyszerűen lefelé szegezt tekintettel „legelésznek”, mennek az ösztöneik után, ügyet sem vetve a pásztorra és a nyájra. Mire feltekinenek, legfeljebb elvesztett állapotukat észlelik, és szaladgálnak összevissza pszichiátertől természetgyógyászon át az agykontrollig, de ha a Pásztor utánuk nem megy Igéje hívó szavával, nincs visszaút.

Nemzetünk református lakosságának jelentős része viszont tékozló fiúként tudatosan döntött úgy, hogy nincs szüksége az atyai házra, nem kell a gyülekezet, nem kell a Szentírás, és bár járt hittanra, gyermekistentiszteletre, konfirmált is, mégis az Istentől kapott képességekkel és lehetőségekkel maga kívánja megteremteni boldogulását. Csak valami csőd, vagy válsághelyzet hívja elő az elhagyott közösség emlékét, s mi, presbiterek, egyháztagok gyakran az idősebb testvér duzzogásával – és nem az Atya túlradó szeretetével – fogadjuk az életük összetört darabjaival érkező tékozló fiatalokat és lányokat.

Tükröt tartanak elénk ezek a példázatok, melyben megláthatjuk saját állapotunkat is, meg környezetünk, népünk állapotát is. S ha már megtalált, és az örökségbe visszahelyezett gyermekek vagyunk, akkor a Pásztor bojtárjaiként induljunk az elkóboroltak után, vagy a Világ Világosságát tükrözve keressük az elgurult életeteket, és az Atya szeretetével fogadjuk megértett testvéreinket!

Ilyen értelemben szoktunk ezekről a jól ismert példázatokról beszélni.

De én most, adventi időben, egy másik „tékozló” Fiúról szeretnék szólni, aki szintén elhagyta az atyai házat, tékozolva osztotta a mennyei otthon kincseit az arra méltatlan embereknek. A bűnösökkel vállalt közösséget, és eljutott – ha nem is a disznók vályújájáig –, de az emberi szenvedés legmélyére: a megkorbácsolásig, és a kínhalálig. Legyőzve a hálált, Ő is megtért az Atyához bűnbocsánatért esedezve, de nem a saját bűneiért, hanem azokéért, akik miatt szenvednie kellett – miértünk.

Az Atya Őt is elengedte fájó szívvel, tudva, hogy milyen nehéz útra indul, de örök, szent tanácsvezetésük más megoldást nem talált az elkóborolt, elgurult, tudatosan elszakadt életek megmentésére, mint azon az *első karácsonyon* emberré megszületni.

Dicsőség legyen ezért az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek!

Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt: mert ő Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgálai formát vett fel, emberekhez hasonlónak lett, és magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére. (Fil 2,5-11)

Dr. Viczián Miklós

NYITOTT SZEMMEL

Hit és tudomány III.

J. H. Lennox könyvének ismertetése

Miután Lennox kimerítően foglalkozott az Univerzum létrejöttének ateista és teista (= istenhívő) értelmezésével, rátér az élet, illetve a különböző élőlények létrejöttének a kérdésére.

Ez az a terület, amelyet a darwinizmus urai kisajátítanak, s az istentelenség alátámasztására felhasználnak. Lennox először rávilágít, hogy Darwinnál az evolúció csak az élőlények kiválasztódással és mutációval való fejlődését jelentette, az élettelen anyag élőlényé válásáról nála még nem volt szó. Az evolúció mai – az ateizmus iránt elkötelezett – hirdetői azonban ez utóbbit is vitathatatlan ténynek tartják, annak ellenére, hogy ezt semmivel sem tudják bizonyítani. A valóság az, hogy az élővilágon belüli kisebb változásokra (mikroevolúció) tudunk példákat, viszont sosem alapvető változásokra. „A nyulak más, egy kicsit eltérő nyulaktól származnak, de nem az őselevesztől vagy a burgonyától” – idéz egy biológust. Ha ugyanis alapvető változások mentek volna végbe természetes kiválasztódással az élőlények világában, akkor átmeneti lények tömegeinek nyomaira kellett volna bukkanni a sok millió éves földrétegeket kutató paleontológusoknak. A fosszilis leletek híján azonban csak azt tudják megállapítani, hogy a következő rétegben „megjelenik a fejlettebb élőlény”...

Lennox nem kis gúnnyal ír arról, hogy a bizonyítékok hiányát hogyan pótolja az evolucionisták agresszivitása, fölényeskedése, saját csalahatatlanságukba vetett hite. Pl. egy Dawkins nevű evolucionista tudós ex katedra kijelenti, hogy „tudatlan, ostoba, sőt hibbant, aki nem hisz az evolúcióban”. Ledorongolják, kicsúfolják, ellehetetlenítik azt, aki – jóllehet csak tudományos alapon is – kétségbe vonja „hitüket”. Szerzőnk azonban „vállalja a kockázatot”, hogy lehülyézik, vagy éppen kigolyózzák a tudományos életből, vállalja Galilei sorát, akit annak idején korabeli tudósok jelentettek fel a pápánál...

Lennox rámutat: az ateista-materialista – az ő megfogalmazásában „naturalista” – filozófiának nélkülözhetetlenül szüksége van arra, „hogy az élet keletkezésére és létezésére valamilyen evolucionista magyarázat legyen, függetlenül minden bizonyítéktól, ami esetleg alátámasztaná.” Ui. „ha anyagon, energián és a fizika erőin kívül semmi sem létezik, akkor csak egy lehetőség van – az anyag, energia a természet erőivel együtt az idők során létrehozta az életet, vagyis az evolúciót.” Számukra tehát „filozófiai szükségszerűség” az evolúció. Amihez foggal-körömmel ragaszkodnak... Mi keresztyének pedig ezek után elcsodálkozunk, hogy a tudományos életben egyfolytában az ő szavukat hallani!

Kövespataki László

Ápropó

Valójában ijesztő tévedés az, hogy mindenki a maga javát szeretné, és sokan mégis azt teszik, ami végzetes számukra.
Augustinus: De Trinitate XIV/14/18

Ha a szekularizált társadalom elé tükröt szeretnénk tartani, akkor aligha találnánk ennél alkalmasabbat. A közösségek individuumokra estek szét, s a médiákon keresztül szinte kampányszerűen hirdetik az önmegvalósítás eszméjét. Akad is bőven követő, s e népes, egyre növekvő csoport immár telekiabálja világunkat. Hiszik, és hivalkodóan vallják – mi más ez, ha nem egyfajta vallás –, hogy egy „szentség” van, s ez pedig az önérdek. Csak a saját javukat nézik, miközben meg vannak győződve, hogy az élet céltudatos és eredményesen csak így élhető. Mindent most, és mindent itt! Hiszen ez egy megismételhetetlen lehetőség. Az imént azt mondtam: ez vallás. De ha vallás, akkor ez eretnekesség. És miben nyilvánul meg? Az anyagi javak gátlástalan keresésében, mértéktelen fölhalmozásában, és a hedonizmusban. Lásd, mennyire nincs új a Nap alatt! Már Jézus is ez ellen harcolt: *Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, önmagát pedig elveszti vagy romlásba viszi?* (Lk 9,25) Lám, milyen jól nyomon követhető a Sátán munkája. És itt jön az egyetlen és a minden diaboloszi összekeverése, ahogy ez a Kertben történt. A sokat fölcserélik az egyre, amelyen keresztül, azt hiszik, *mindent* elnyernek. Csakhogy éppen ez a végzetes! Látszólag minden az övék. De ebbe a mindenbe az én belerokkan, sőt, teljességgel megsemmisül. Miközben ezek az emberek meg vannak győződve arról, hogy az önszeretet lehető legjobb útján haladnak, valójában egy tragikus tévedés áldozatai. A tragédiát azonban még fokozza, hogy e tévedés éppen azok számára nem ijesztő, akik e tévedésnek már tudattalan szenvedői, vagy szenvedői lesznek. *Íme a tudatos ember, aki éppen a tudatlanság törében vergődik.* Úgy gondolja, tudja, hogy mi a saját érdeke, ezért mindent igazolva lát, érvel, és kíméletlenül bizonyít, de valójában csak önmagát magyarázza. Képes az önmagát föláldozó énjét szeretni, mi több, éppen erre büszke. Pedig önmagunkat igazán szeretni csak – az üdvösséget szem előtt tartva – Istenben tudjuk.

Apostagi Zoltán

Tudósok imái

J. KEPLER matematikus (1571–1630)

Nagy a mi Urunk, erős és hatalmas, bölcsességének nincsen határa! Dicséritek Őt, Nap, Hold és bolygók, amilyen nyelven csak zenghetitek Teremtőnk dicséretét. Dicséritek Őt, égi harmóniák, és ti is, felfedett igazságainak tanúi és igazolói! És lelkem, te is zengd az Úr dicséretét egész életeden át! Tőle és Általa, Érte vannak minden dolgok, a láthatók és a láthatatlanok. Egyedül Őt illesse tisztelet és dicsőség öröktől-örökké. Ámen.

J. CL. MAXWELL fizikus (1831–1879)

Mindenható Isten, aki az embert képedre és hasonlatosságodra teremtetted és élő lelket adtál neki, hogy keressen Téged, taníts meg minket, hogy úgy kutassuk kezed alkotását, hogy közben a Te szolgálatodra erősítsük értelmünket, s úgy fogadjuk a Te szent Igédet, hogy higgyünk abban, akit Te küldtél, hogy megadja nekünk az üdvösség tudományát és bűneink bocsánatát. Ezért kérünk mindent Jézus Krisztus, a mi Urunk nevében. Ámen.

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMATUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilna királyutca 11.
Telefon: 130-452.
Kiadóhivatal: Herman-utca 27.
Megjelenik évente ötször.

Főszerkesztő:
DR. RAVASZ LÁSZLÓ.
Pályafelügyelő:
SZABÓ IMRE

A Magyar Presbiter az Országos Presbiteri Szövetségnek az Országos Református Egyházban jár. Kérjük a szerkesztőnek, hogy ezt a lapot: amely az I. P. mulhatatlanul közzétehető. Akiknek némi útmutató meg a lap, azokat I. P. felkérjük kérjük.

Miről írt lapelődünk 1930-ban?

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1930 júniusában a *Magyar Presbiter* 2. évfolyamának 3. számában ilyen cím alatt olvashatták az alábbi sorokat a presbiterek:

„Az egyházi sajtó éppen olyan osztatlan elismeréssel és rokonszenvvel fogadta lapunkat, mint amely szívesen látták a presbitériumok.” Igen meleg hangon emlékezett meg a *Magyar Presbiter-ről* a *Dunántúli Protestáns Lap*, Ólé Sándor pápai lelkész vezércikkében, s a lapnak havonkénti megjelenését sürgeti. A *Református Figyelő* és a *Kálvinista Szemle* is fenntartás nélküli bizalommal üdvözlik a lapot. A református *Lelkészegetesület* hivatalos lapjában pedig az alábbiakban közreadjuk lapunk 2. számáról megjelent cikket, hogy olvasóinkat is úgy buzdítsa az olvasásra és a lapunk támogatására, mint bennünket a szerkesztésre, írásra és a kitartásra. A cikket Vass Mihály gégyényi lelkész, ny. esperes írta így: Lássuk tehát, mit írt az 1929-ben induló lapról – „Az Országos Református Presbiteri Szövetség lapjáról”, melynek főszerkesztője Baltazár Dezső tiszántúli püspök volt, felelős szerkesztője Szabó Imre, főmunkatársa pedig Csikesz Sándor debreceni teológia professzor – az Országos Református Lelkészegetesület hivatalos közlönye, a Lelkészegetesület:

Vass Mihály így kezdi ismertetését: „Megjelent a Magyar Presbiter 2. száma. Szétszórtam presbitertársaim között. Érdeklődtem, hogy mi a véleményük a lapról. Dicsekedéssel említették, hogy nagy örömmel olvasták. Örvendenek néki, hogy van olyan újság, amelyből ők anyaszentegyházunk sajtó sebeit és kívánságait, fájalmát és örömét megismerhetik. Tájékozódást szerezhetnek afelől, hogy mit kell tenniük, hogy hű munkásoknak találtsanak az Úr szőlőjében.” Majd az ismertetett szám egyes cikkeinek kiemelése után, mint például Csikesz Sándor: A magyar református egyház sajtó sebei és kívánságai (melyből mi is részleteket közöltünk a Presbiter előző számában), a lap fontosságát a következő súlyos szavakkal támasztja alá:

„Kétségtelenül nagy, magasztos hivatás vár a Magyar Presbiterre. Hálát adhatunk Istennek az életkeltő gondolat megszületéséért, a szerkesztők gondos kezéért, a cikkírók lelkéből kiáramló világosságáért. Ki az, aki nem látja, hogy anyaszentegyházunk élete súlyosan beteg. A lelkek erejét az egész vonalon átvonuló légnyomás bénította meg. Bethesda-tóra van szükség, amely felfrissítse, megerősítse a bénult lelkeket. Ez a feladat vár a Magyar Presbiterre. Vajha betöltené! S ha meg tudja mozdítani olvasóinak táborát, a szíveken fekvő nagy követ, a közönyösséget, el is jön a sóvárgott megújuló élet, megújuló egyház. Ha azt a 20.000 presbitert, akikhez harci riadója szól, egy hatalmas harc-vonalba tudja tömöríteni, rajtunk a pokol kapui sem vesznek diadalmat.”

„Nagy hiányát érezzük – folytatja a cikkíró – egyházi életünk minden vonalán az egységes irányításnak. Pedig ennek szükségét ellenfeleinktől rég eltanulhattuk volna. Sokszor meredeznek eléink egyetemes egyházunkat érdeklő nagy kérdések. Legtöbbször tanácstalanul állunk. Ahányan vagyunk, annyifelé indulunk,

erőtlenül támolyogva. Hát csak hadd lobogjon a zászló! Hadd szóljon a harci riadó! Isten nevében, Isten nevével előre!”

Lapelődünk írásából szemelgetve is néhány régi íráson keresztül már talán valamelyest kezd kirajzolódni a régi lap s a hajdani, 1926-ban létrejött szövetség története, de reményeink szerint a Presbiter mellékleteként hamarosan olvashatják a Magyar Presbiter és az Országos Református Presbiteri Szövetség rövid történetét.

*

Kivesző liturgiai szokásaink

Az Országos Református Lelkészegetesület vezetősége minden évben 3-4 elméleti vagy gyakorlati körkérdést tűzött ki, hogy ezeket a lelképásztorok, lelkész körök és egyesületek dolgozzák ki, vitassák meg, hogy azután „az így létrejött megállapításokkal Isten országának szent ügyét szolgálhassuk, diadalra jutását elősegíthessük.” Az 1931. év egyik körkérdése *kivesző liturgiai szokásaink*. A *Magyar Presbiter* 1931 áprilisi számában, 3. évfolyam, 1. szám, közli dr. Szász Imre Monostorpályiból (Debrecen mellől) küldött gyűjtését. Vagy hat szokást említ, melyek között, véleménye szerint „vannak olyanok is, amelyek a hitélet ébrentartására, a református öntudat növelésére jótékonyan hatnak, ilyeneknek felelevenítése és megőrzése ma is áldásos lehet.”

Ilyen régi szokás az *egyházkelés*. „Ótestamentumi meghagyás és rend szerint meg van egyes helyeken, különösen a Dunántúl az a szép szokás, hogy a betegágyból felkelt és felépült szülő-asszonynak első útja a templomba vezet, ahol hálát ad a szabadításáért és Isten oltalmába ajánlja újszülött gyermekét. Dunántúli gyülekezeteinkben ez a vallásos cselekmény úgy megy végbe, hogy a rendes istentisztelet végeztével a templomban marad az egyházkelés asszony, majd a lelkész az Úrasztalához inti és rövid elmélkedés után imádkoznak, hálát adnak a szabadító kegyelemért, áldásért és megtartásért esedeznek. Debrecen vidékén akként történik ez, hogy előzetesen valaki bejelenti a lelkésznek, miszerint betegágyas is lesz a templomban. A lelkész a templomi áhítat tartásakor megfelelő bibliai részt olvas fel és az imádságot úgy építi fel, hogy abban az egyházkelés asszony is hálaáldozatát bemutatja. Az éneket is alkalmasszerűen választja meg a kántor s bizony, amikor rákezdjük és énekeljük:

Az Úr énnékem őriző pásztorem...

Ha a halál árnyékában járnék is...

...mindnyájan úgy érezzük, hogy jó az Úr, hogy közel volt és van az Ő szeretetével.”

Ezt ugyan nem említi Szász Imre, de ez a népszokás némi eltéréssel általában megvolt mind a katolikusoknál, mind pedig az evangélikusoknál is.

Még azt is elmondja Szász Imre, hogy vidékükön, Debrecen környékén, mint Monostorpályiban is, szokás, hogy „a templomba belépő lelkészt a leányok felállással fogadják és tisztelik meg. Úrvacsoraosztáskor nálunk az istentiszteleten megjelentek közül senki sem távozik el, mindenki bent marad és mindenki, aki arra jogosult, él a szent jegyekkel. Az Úrasztalához való járulás sorrendje gyülekezetek szerint változik. Debrecen vidékén a lelképásztor úrvacsorázásakor a gyülekezet feláll és éneklő a CXXXV. zsoltár első versét.”

*„Áldjátok az Úr nevét, Akik neki szolgáltok!
Magasztaljátok őtet, Kik hív szolgálai vagytok,
Kik állotok házában És jártok tornáciban.”*

Dr. Kis Domokos Dániel

XX. századi „gályarab”-prédikátorok**Bakonyi Dezső****(1914-)**

A sokat próbált bibliai Jób ilyen vigasztalást kapott: „Hat bajodból megszabadít és a hetedikben sem illet a veszedelem téged...” (5,19). Vajon – ha az ifjú Bakonyi Dezső ezt olvasta – sejtette-e, hogy az ő életében is megvalósuló igazsággal van dolga? Úgy tűnik, a lelkészavatás után – 1939-ben – készült fénykép alapján, hogy nemcsak ismerte ezt a bibliai igazságot, de öntudatosan erre épített.

Lévita tanítóként kezdte pályáját Noráp, Pápakovácsi, Vérteskethely, Kőszárhegy törpegyülekezeteiben. Osztatlan kis református falusi iskolákban megszokta, miként kell gyermekekkel, szüleikkel, a faluval foglalkozni. Meg is érezte mindenki, hogy szereti őt tanítója, s egyben lelkipásztor. Később de jól jött ez az előgyakorlat!

A háború vége előtt a híres Leöke Károly esperes segédlelkésze lett Szomódon. Hatalmas harcok dúltak a szovjet és német hadsereg egységei között. A terület többször cserélt gazdát. Az egyik szovjet megszállás alatt összeszedik a környéken még élő fiatalembereket, köztük Bakonyi tiszteletest. Huszonnyolcan vannak. Napokig futóárkokat ásnak, de ételment nem kapnak. Éjszakára egy pajtába zárják őket. A németek szétlövik az épületet. A fiatalok menekülnek, de az oroszok elfogják valamennyit, s a szomódi határba kísérik. Itt halomra lövik őket. Bakonyi Dezső megmenekült. Egy jólelkű asszony – halálmegevető bátorsággal – behúzza házába az élettelen testet. Feléleszti, feltáplálja. Tavasz jöttével ő temette el 27 társát...

Az Ige nemcsak a felidézett drámai eseményre, de – e sorok írásakor 96 esztendő életében – minden eseményére felkészítette. Bár Budapesten született, a Somlyóhegy közeli Noszlopon nevelkedett nagyszüleinél. Nagypapja a szabadságharc hőseinek, Noszlopy Gáspárnak a gyermeke. Azt

1853-ban kivégezték. A nagyapának csak kisedkori emlékei voltak a szabadságharc eseményeiről. Vajon mit hagyományozott át unokájának? Hűséget, helytállást, kitartást, vereség utáni talpraállást?

A szomódi segédlelkész megházasodott. Megmentője unokahúgát vette el feleségül. Ma is ott ül mellette! Esküvő után Leöke esperes beiktatja a közeli Naszály lelkészi állásába. A gyülekezet ráhangolódik az ifjú lelkész házaspár gondolatvilágára. (1945-1946-ban). Külső segítség nélkül hatalmas református kultúrházat építenek. Fellendül az ifjúsági munka. Ennek örülnek a mennyben, de a földön sátni gyűlöletet vált ki. Közben ugyanis megtörtént a kommunista hatalombitorlás. A kommunista ifjúsági szervezet három vezetője követeli a református kultúrház kulcsát, s vele a tulajdonjog átadását. Bakonyi Dezső ezt keményen megtagadta. Budapestről az ateista Darvas József művelődési miniszter értesíti Leöke esperest: „Nem akarjuk, hogy Naszály második Pócspetri legyen, ezért elrendelem, hogy Bakonyi Dezső 1951. szeptember 19. déli 12 óráig hagyja el Naszályt!” (24 óras a határidő.) Az esperes menti volt káplánját. Kicseréli a környei lelkésszel. Környén csak egy pajta áll az istentisztelet rendelkezésére. (Itt 60 – Felvidékről erőszakkal deportált magyar család. Semmijük sincs.) Rövid idő alatt kalákában kicsi tornyos templomot alakítanak, a pajtából parókiát létesítenek. Sőt, Bánhidán befejezik a félbemaradt templomépítést. „Jutalmul” ÁEH parancsra elhelyezik Tárkányba, majd onnan Bokodra hasonló körülmények közé. Miután az egyik istentiszteleten két pad is leszakad a rajtuk ülők súlya alatt, kalákában intarziás szöszékekkel megújítják a templombelsőt.

Úgy tűnik, most valóságos jutalmat kap. Meghívják a düledező parókiájú Kocsra

(hajdan püspöki székhely és iskolája a debreceni kollégium partikulája!). Az építkezés után 1975-ben megcsináltatja az ország első templomkerti II. világháborús emlékművét 94 elesett hős nevével. Felírta sokatmondó: „*Elmentetek, mert el kellett mennetek, idegen földben nyugszik testetek, de mi kegyelettel őrizzük emlékeiteket*”. A tanácselnök és párttitkár feljelentette. A rendőrségen összeverték és a lépcsőn lelökték. Koponyaalapi törést szenvedett.

Amikor 1987-ben nyugállományba tettek, megjelentek az elárvult dunaalmási eklézsia presbiterei. A háború óta 12 lelkészük volt, de egyik sem szervezte meg a szétlőtt torony újjáépítését. Álláskereséssel töltötték idejüket. Elmenne-e hozzájuk tornyot építeni? A 75 éves lelkipásztor vállalta. Segítség nélkül, kalákában elvégezték a nagy munkát. 1988. november 11-én helyére került a toronysisak is. Még azt is megérhette, hogy a 2004. tanév végén a pápai templomban a hamvaiból feltámadt kollégium vasdiplomával tisztelte meg. „Íme boldog ember az, akit Isten megdorgál (megedz!).”

Dr. Papp Vilmos

*Ez a lapszámunk a Magyarországi Református Egyház Zsinata hathatós támogatásával jött létre.
A Magyar Református Presbiteri Szövetség ezúton is köszönetét fejezi ki a támogatásért.*

PRESBITERI

Tata/Dunántúl: Szövetség született

November 13-án, szombaton Szövetségünk csendesnapra hívta a Tatai Egyházmegye presbitereit, különösen Szövetségünk tagjait. A csendesnapot *dr. Márkus Mihály* ny. püspök, tatai lelképásztor áhítata nyitotta meg az 1Tim 4,12 alapján, kiemelve a figyelmeztetést: fiataljaink bennünket utánoznak, vigyázzunk, hogy valóban jó példát mutassunk. *A példamutatás fő vonásait nyolc pontban foglalta össze: mindennapi bibliaolvasás és imádkozás, részvétel a vasárnapi istentiszteleten, úrvacsorával való élés minden alkalommal, tizedfizetés, bölcsőtől koporsóig tartó egyháztag-ság, példaadó erényes és vétkeket megbánó élet és Isten iránti hálával vezérelt erkölcsi tartás.*

Dr. h.c. Szabó Dániel elnökünk megnyitója után, amelyben rámutatott, mennyire fontos terület a Dunántúl a Szövetség számára, a csendesnap központi témáját *dr. Bodnár Ákos* ny. főorvos, elnökségi tagunk fejtette ki „*A presbiter mint összekötő kapocs a gyülekezetben és a presbitériumban*” címmel az Ef 4,11 és az utána következő versek alapján. Ha kimarad Krisztus a tevékenységünkben, a lényeg marad ki. Ahhoz, hogy a Krisztus testében működő szerv lehessünk, a püspök úr által említett nyolc pontot komolyan kell venni. Felhívta a figyelmet arra, hogy az Ige többszámú beszéd, alapvető a Krisztushoz tért emberek közösége és összehangolódása.

A hozzászólások során a tatai gyülekezet részéről *Csatáriné* számolt be látogatási szolgálatainak tapasztalatairól a közösségépítés szempontjából. A kömlői gondnok úgy jellemezte gyülekezetét, hogy „gályarab”-gyülekezet, nem lévén állandó lelkészük, ezért fokozottan nehezedik a közösség összetartásának a terhe a presbiterekre.

Szünet után *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár tartott vetített képes előadást a Szövetség céljairól és eszközeiről, különös tekintettel a területi szervezetek feladataira. Ezt követően

kimondta, hogy a megjelent tagjaink határozatképes közgyűlést tarthatnak, ezért felkérte a jelenlévő tagjainkat, hogy mondják ki a Tatai Területi Szervezet megalakulását. Ez megtörtént. Ezután a Területi Szervezet közgyűlése titkos szavazással megválasztotta elnökének *Bogáth István* kömlői gondnokot, titkárnak (távollettében, de beleegyezésével) *Szakálné Maller Csilla* bábolnai gondnokot.

Ezután *dr. Judák Endre*, a Presbiterképzési Bizottság titkára vetített képekkel kísért előadásában vázolta a képzés lényegi vonásait és a kisköri képzési modell módszereit. Az Északpesti Területi Szervezet gazdag tapasztalataival illusztrálta, hogyan lehet a presbitereket aktívvá tenni a képzésben és hogyan gazdagítja egymást a kiskörhöz tartozó 12 gyülekezet.

A csendesnap zárásaként elnökünk, *dr. h.c. Szabó Dániel* számolt be külföldi útjai tapasztalatairól és arról, hogyan kormányozza a világ Ura az Egyház és a társadalmak életét a világ különböző országaiban.

A záró imaközösségben hálát adtunk azért, hogy végre a Dunántúli Egyházgyülekezetben is megalakulhatott első területi szervezetünk és Urunk adott vezetőül olyanokat, akik eddigi szolgálataikkal is példaképeivé váltak a „nyáj”-nak, a presbiteri közösségnek.

A csendesnapot megtisztelte megjelenésével – a nyitó áhítaton szolgáló ny. püspökön kívül – *dr. Kálmán Attila*, az Egyházkerület volt főgondnoka és *Bátky Miklós* ny. esperes is.

SzS

FELHÍVÁS

2010. március 13-i közgyűlésünk 3/2010.Kgy. határozata alapján a Fővárosi Bíróság június 4-én, 14.Pk.64.309/1990/27. sz. határozatával – az 1997. évi CLVI. törvény 26.§ c.) 4. és 13. pontjában foglaltak szerint – a Szövetséget – annak közhasznú tevékenységére tekintettel – **közhasznú szervezetté** minősítette. Ezzel megnyílt a lehetősége annak, hogy azok a testvéreink, akik az év folyamán a tagdíjon és a PRESBITER előfizetési díján felül Szövetségünket közhasznú adományban részesítik, a tárgyévét követő év januárjában a befizetett adomány összegéről – adókedvezmény igénybevétele céljából – adóigazolást kapjanak. Kérjük, hogy amennyiben testvérünk a 2010. évi adományára vonatkozólag adóigazolást igényel, szíveskedjék adóigazgatási azonosító jelét/adószámát **legkésőbb 2010. december 28-ig** bármely elérhetőségünkön közölni:

e-mailben: szovetseg@presbiter.hu • telefonon vagy faxon: (1) 476-32-11 • telefonon vagy sms-ben: (20) 250-14-28
levélben: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

V. G.

RENDEZVÉNYEK ORSZÁGSZERTE

Ha Kiszombor, akkor falumisszió

Mint ahogyan eddig is tettük (lásd: Presbiterképzés a szegedi II-es kórházban, Presbiter, 2010. július-augusztus, 6. o.), egy újabb missziós terület, a *falumisszió* bemutatásával folytattuk képzési sorozatunkat 2010. szeptember 25-én.

Az a jól bevált gyakorlatunk alakult ki, hogy a tanulmányozandó területeket igyekszünk a „terepen” megismerni. Így a mostani főtémánkat a színhely határozta meg. Kiszombor Szeged és Mákó között fekvő kis település, ahol kb. négyezren élnek, a 60%-os katolikus többségben valóban kisebbséget jelent a 10%-os reformátusság, akik Maroslelével együtt alkotnak egy társcehjázköziséget.

Az alkalom *Szabó Ágnes* kiszombori lelkész áhítatával kezdődött. Jézusnak – akkor a tanítványoknak, ma hozzánk szóló – parancsolatairól beszélt. Keresztényiségünk kritériuma ezek teljesítése. Ha teljesítettük, akkor már is missziót végeztünk. Látszólag ilyen egyszerű, de valójában igen nehéz az evangélium terjesztése. Ez a tanulás különösen megerősödött bennünk a továbbiakban.

A falumisszió létezéséről a Református Missziói Központ honlapja révén szereztünk tudomást – éppen csak jelzésszerűen. A Központ vezetője irányított *Kósa István*, kiskunmajsai lelképásztorhoz, a téma szakértőjéhez. Érdeklődéssel vártuk előadását, hiszen erről a misszióról eddig még semmilyen ismeretünk sem volt, és a honlap szűkszavúsága is azt sejtette, hogy kezdeti stádiumban lehet a falumisszió koncepciója. Az előadásban e munka első lépéséről, az *állapotfelmérésről* kaptunk képet. Ebben az összefüggésben a „falu”, mint missziói terep, szórványként értendő („szórvány-helyzet, az a helyzet, ahol már nem vagy még nem ideális a helyzet”). Pontos statisztikát kaptunk a szórványosodásról (Magyarország szórvány-ország, ahol sok kicsi és kevés nagy gyülekezet alkotja az egyházat), valamint a lakosság és a hívők számának csökkenéséről. Az előadó értekle-

sen mutatott be egy csokorra valót a szórványban működő lelképásztorok gondjairól (méltatlan lakáskörülmények, „balkáni” egészségügyi, szociális, kulturális állapotok, földrajzi és egyházi hierarchiabeli távolságok, a lelkésznek „tízpróbasnak” kell lennie, hogy minden feladatának meg tudja felelni). És mégis: a szórvány „Isten szívügye”. Jézus nem hagyja magára a kicsit, a gyengét, a beteget. Hosszabb távon Jézus a győztes. A szórvány élmény és forrás, a Bethlehem-élmény megélésének helye: Jézust a legváratlanabb helyeken tapasztalhatjuk meg. Nem panasz-

áradatot zúdított a nyakunkba, hanem jó humorral fűszerezett tényfeltárást kaptunk. – *Major Istvánné* nagyéri lelkész korreferátuma a szórványban szolgálók elhívottóságához kapcsolódott. Csak az vállalja ezt a missziót, akiben megvan az alázat, az Isten iránti engedelmesség, az előítéletek elvetése, a türelem és tapintat, akit az igaz hit vezérel.

Összejövetelünk harmadik harmadában *Zeke Zsuzsa*, szegedi segédlelkész beszélt a Zsoltárok Könyvéről, a zsoltárok útjairól, arról, hogy mit jelentettek ezek az imádságok Jézusnak, és mit jelentenek a ma emberének. Ez az aktualizálás jó előkészítést és sugalmazást adott a befejező imaközösséghez.

A mostani képzési témánk legfőbb hozadéka az volt, hogy felhívta a figyelmünket a szórványban élő református testvéreinkre és a körükben hősi munkát végző lelképásztorokra. A városi presbitériumoknak túl kell látniuk saját gondjaikon, tudnunk kell a hátrányos helyzetben létükért és hitükért küzdőkről. Segítenünk kell őket, imádkoznunk kell értük.

A kiszombori gyülekezet már másodszor fogadta be a tanulni vágyó presbitereket – ezúttal harminckét testvérünket. Köszönjük a szíveslátást.

Dr. Nemes Gábor
területi elnök

KÖSZÖNET ÉS KÉRÉS

Szövetségünk ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik 2009. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával Szövetségünket támogatták. Ez 2010-ben több, mint 146 000 Ft bevételt jelentett Szövetségünknek, melyet a tagjainknak kiküldött levelek és a PRESBITER postaköltségeire használtunk fel. Kérjük kedves testvérünket, hogy – amennyiben 2011-ben lesz adófizetési kötelezettsége és azt legkésőbb február 15-ig kell teljesítenie – az adóbevallással együtt kitöltendő rendelkező nyilatkozaton – a társadalmi szervezetek számára felajánlható 1% sorába – írja be:

„A kedvezményezett neve:
MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG
A kedvezményezett adószáma: 19675039-1-43”

Egyúttal kérjük, hogy a másik, e célra rendelkezésre álló nyilatkozaton az egyházaknak felajánlható összeggel a **MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ**-at szíveskedjék támogatni. A kedvezményezett technikai száma: 0066
Papír alapú bevallás esetén a borítékot ne felejtse el leragasztani és a leragasztásnál aláírni. Mind magunk, mind egyházunk nevében ezen adományát is nagyon szépen köszönjük.

PRESBITERI

Csendesnap Dunaföldváron

November 6-án került sor a Tólnai Egyházmegye presbiteri csendesnapjára, amelynek rendezését *Marco de Leeuw* missziói munkás vállalta magára, de szervezésében részt vállalt a Szövetség Tólnai Területi Szervezete is. A dunaföldvári református templomban összegyűlt mintegy 50 lelkipásztor, presbiter és gyülekezeti tag a következő programban vett részt:

1. *Simon István* dunaföldvári lelkipásztor bevezető áhítatot tartott a Luk 5,1-6. alapján. Mondanivalója három szemponttal volt összefoglalható: a csodák hétköznapi születnek; jól jár, aki a harcot nem adja fel; segítséget ad Jézus közelsége.

2. *Lenkeyné Teleki Mária* lelkipásztor, az Egyházmegye és a Dunamelléki Egyházkerület katechetikai előadója a hittanoktatásról beszélt a gyülekezetépítés szolgálatában. A hittanoktatás során az elmúlt 20 év alatt a következő kihívásokkal találkoztak a hittanoktatók:

- a gyülekezet céljának a megtalálása,
- a hittanoktatás szerepének a megtalálása a gyülekezet szolgálatában,
- érdektelenség, motiválatlanság,
- kevés főállású hittanoktató a gyülekezetekben,

• kisköri együttműködés komolyan vétele. Megállapította, hogy a hittanoktatás kapcsán gyülekezeteink gyakran a gyermekekre hagyják a missziót: „Majd a gyerek elhozza a szüleit...” Ez csak ritkán következik be, a gyülekezeti tagoknak és főképp a presbitereknek maguknak kell a missziót végezni a gyermekek szülei, nagyszülei felé.

3. A hallgatóság négy kisebb csoportban beszélte meg a hallottakat és cserélte ki egymással tapasztalatait a gyülekezetében folyó hittanoktatással kapcsolatban. A beszélgetés imaközösséggel zárult.

4. Ebéd után *dr. Szilágyi Sándor* tartott vetített képes előadást a Szövetség céljairól, eszközeiről és életéről, buzdítva azokat a belépésre, akik a presbiterek közül még nem tagjaink.

5. *Szenczi László* testvérünk – akinek a nevét a Reformátusok Lapjából már sokan ismerik – ismertette most megjelent könyvét, melynek címe: „Árvaságtól boldogsáig”

6. A csendesnap *Rácz József* esperes zárószavával és imaközösséggel zárult.

SzS

Nekézseny

Az Észak-Borsodi Területi Szervezet idei utolsó konferenciáját Nekézsenyben tartotta. Öröm volt látni a száznál is több résztvevőt.

A rövid igei bevezetés *Varga Emese* lelkipásztor szolgálata volt, aki a 121. zsoltárt helyezte a szívünkre, majd imádságban kért áldást az elhangzó előadásra, evangélizációra, a Szentlélek munkálkodására.

Nemes hagyományként a vendéglátó település polgármestere is részt vesz a konferencián. *Varga Béla* nekézsenyi polgármester úr köszöntötte a résztvevőket. Ezután a gyülekezet fiataljaiból alakult Hosanna együttes verses-zenés biznyságtétele emelte az alkalom fényét – és lelkünket Isten felé.

Vadnai Zoltán nagybarcai lelkipásztor tartott előadást az ötödik parancsolatról. A két kőtáblát összekapcsoló parancsolat nyomán szólt a mai generációs ellentétekről, az értékek válságáról, a szülők és a gyermekek helyéről Isten világrendjében. Talán a legszebb mondat egy Cseri Kálmán-idézet volt: „Egy szülőnek az ajkán a nevelés istentiszteletté válhat, és ott, annak a gyermeknek a szívében a tisztelet istentiszteletté lesz”.

A csoportbeszélgetés főbb témái a következők voltak:

- Mit mondanak ma a gyerekek a felnőttekről? Mit mondanak ma a felnőttek a gyerekekről?
- Kiknek szól az ötödik parancsolat? A gyerekeknek, vagy a felnőtteknek?
- Luther Márton írja az ötödik parancsolat magyarázatában, hogy a szülőkre, mint egy palástot, úgy teríti rá Isten a maga tekintélyt

és tisztességét. Akkor is tisztelnünk kell a szüleinket, ha nem tiszteltre méltóak? Miért? Emlékezzünk a részeg Noé esetére! (1Mózes 9,20-23) Hogyan viselkedett a három fiú?

- A Biblia szerint mi a szülők legfontosabb feladata a gyerekek életében? (Hogy túlmutassanak önmagukon Isten felé.) És a gyerekektől mit vár? (Hogy lássanak túl szüleiken és nézzenek Istenre.)
- Mit csináljunk, amikor már a gyerekeink kirepültek, saját családjuk van? Megszűnik a szülők felelőssége a felnőtt gyerekeik felé?
- A Káté nemcsak a szülők, hanem a fölénk rendelt hatalmasságok tisztületét is említi. Milyen hatalmasságok vannak fölénk rendelve? (munkahelyi főnök, hivatalok, rendőr, kormány) Ki rendelte fölénk őket? Hogyan viszonyuljunk hozzájuk?

RENDEZVÉNYEK ORSZÁGSZERTE

• Mikor kell megtagadni az engedelmisséget? (Ha Isten Igéjével ellenkező dologra akarnak rávenni, vagy kényszerítenek. Ilyenkor az engedelmisséget meg kell tagadni, de a tiszteletnek meg kell maradnia.)

A csoportbeszélgetés után *Bartha Gyuláné* szolgált versmondással, majd az evangélizáció következett. *Karászi Attila* szilvásváradai lelképásztor a csodálatos halfogás története alapján szólt arról, hogy

éppen ott kötött ki Péter, ahol Jézus tanított, és hogy ha tele lett volna hallal a hajó, Jézus nem tudott volna beszállni. A mi szívünk is sokszor úgy tele van mindennel, hogy Jézus nem tud beszállni.

Imaközösséggel és szeretetvendégséggel zárult az alkalom és az ezévi presbiterképzési program.

Cs. S.

Ózd

Családiasra sikeredett az Észak-Borsodi Területi Szervezet ózdi konferenciája. A mintegy 60 résztvevőnek kb. másfélszeresére számítottunk mind a helyszín megválasztásakor, mind a vendéglátás előkészítésében. Talán az egész napos eső tartotta otthon a többieket? (létezik már esernyő) Vagy az, hogy a posta képtelen három nap alatt kikézbesíteni a nem elsőbbségi leveleket, és a meghívók nem érkeztek meg egy héttel korábban? (létezik már telefon) Azt viszont elmondhatjuk (és ilyen még nem volt), hogy a konferencia résztvevőinek fele ózdi volt.

Utólag is azt mondhatjuk, jól döntöttünk, amikor nem a parókián, hanem a nagymúltú Ózdi Olvasó Egylet patinás színházában rendeztük meg a konferenciát.

Amikor kis falvakban rendezzük a konferenciát, általában a falu vezetősége együtt készül a gyülekezettel, gyakran a helyi polgármester is részt vesz az alkalmon. Városban ezt nehezebb megoldani, ezért is fogadtuk örömmel díszvendégeinket, *Riz Gábor* országgyűlési képviselőt és *Nagybalyi Géza* önkormányzati képviselőt, akik köszöntötték a résztvevőket.

A nyitó áhitatot *Lezákné Hajdu Enikő* ózdi lelképásztor tartotta a Jelenések 3,20 alapján. Az előadás a Heidelbergi Káté 103. kérdésefelelete alapján a negyedik parancsolatról szólt.

Az előadás utáni csoportbeszélgetések főbb témái:

- Mi a nyugalom? Mikor nyugodt az ember?
- Mi a különbség az elnevezések között: Úrnapja, vasárnap, nyugalom napja, munkaszüneti nap?
- Mivel szoktuk tölteni az ünnepeinket? Március 15., október 23., augusztus 20. hogyan telnek? (kipihenjük a fekete betűs hétköznapokat, végre utolérjük magunkat)
- Mi lenne a világban, ha újra bevezetnék a nyugalom évét, amikor a gazdagok vagyonát szétosztották a szegények között?
- Az emberi szervezetenek hat nap után szüksége van egy pihenőnapra, különben elkezdi felélgni a tartalékait és megbetegszik. Érvényes ez az emberi lélekre is? Hogyan?

Olvassuk el a bolond gazdag példázatát! Lukács 12,16-21.

- A keresztyén ember milyen munkát végezhet vasárnap?
- A falusi ember vasárnap leszedheti a kertjében a gyümölcsöt, ha

másnapra fagyot ígér a meteorológia? (szükség, irgalmasság, istentisztelet)

- A vasárnap Istennek szentelt nap. Tényleg különbözik a többi napunktól? Mivel telik egy vasárnap?
- A hétköznapokon jut elég idő a lelkünkkel, Isten Igéjével, a lelki testvéreinkkel foglalkozni? Hogyan lehet ezt vasárnap pótolni? Ki szoktuk használni ezt a lehetőséget?
- Vannak, akik azért nem jönnek templomba, mert azt mondják, hogy ők tudnak imádkozni otthon is, bárhol el tudják mondani Istennek a mondanivalójukat. Mit mondanánk egy ilyen véleményre?

A csoportbeszélgetések után *Kolozsvári-Kiss Lászlóné* szólt az egybegyűltekhöz Isten szeretetéről.

Az evangélizáció *Csikainé Mihalik Éva* ózdi lelképásztor szolgálata volt. Akié a Fiú, azé az Élet! – ez a rövid mondat mindent elmond a keresztyénség lényegéről.

Imaközösségben köszöntük meg Istennek a kapott áldásokat, majd szeretetvendégséggel zárult az alkalom.

A konferencia lelki „hozadéka” az a néhány nem presbiter gyülekezeti tag, akik eddig nem vettek részt ilyen alkalmon. A szeretetvendégségen kötetlen beszélgetésekben számoltak be a kapott áldásokról, és lelkesen ígérték (saját maguknak), hogy mostantól minden ilyen rendezvényen igyekeznek részt venni.

Isten adjon erőt „fogadalmuk” teljesítéséhez.

Csikai Sándor

A Bács-Kiskunsági Területi Szervezet közgyűlése

Október 16-án Kecskeméten, a Református Kollégium tanácstermében tartotta éves közgyűlését a Bács-Kiskunsági Területi Szervezet, amelyen a tagság a Szervezet ideit, illetve jövő évi munkatervét készítette elő. *Varga Nándor* kecskeméti lelképásztor nyitó áhitatát a Jelenések könyve 15. része alapján tartotta. A Szövetség főtitkára ismertette a Szövetség céljait, eszközeit, szervezeti felépítését, valamint a Bács-Kiskunsági Egyházmege lelkészkeri beosztását abból a célból, hogy a Területi Szervezet ehhez igazodva alakítsa ki presbiterképző alkalmainak és csendesnapjainak a helyszínét és előadóit. Ezt követően a Szövetség presbiterképzési titkára, *dr. Judák Endre* tartott vetített képes előadást a kisköri képzésről, mint a Szövetség ajánlott képzési formájáról, illusztrálva az Északpesti Területi Szervezet tapasztalataival.

A Területi Szervezet elnöke, alelnöke és titkára javaslatot adott arra, hogy a helyszíneket az Egyházmege elnökségével egyeztetve fogják kijelölni és felhasználni a kapott presbiterképzési program-vázlatokat, valamint a Presbiteri füzetek tartalmát.

A közgyűlés a résztvevők imaközösségével zárult.

SzS

Húsz éves Szövetségünk

A mérővesszőt az Úr adja kezünkbe

A jubileumi elnökségi ülést az tette nevezetessé, hogy ezen adtunk hálat a Szövetség fennállásának első 20 évéért és számoltunk be ennek a 20 évnek fontosabb eseményeiről.

Az elnökségi ülést konzultáció előzte meg, amelyre 2010. október 9-én 10 órai kezdettel került sor a Dunamelléki Egyházkerület szék-házában. Mind a konzultáción, mind az elnökségi ülésen részt vettek területi szervezeteink elnökei és a határon túli presbiteri szövetségek elnökei is. Maga az elnökségi ülés október 10-én, a Budapest-Kálvin téri templomban volt, melyet nyilvános hálaadó istentisztelettel kezdtünk, majd beszámolókkal és határozathozattal zártunk be.

A konzultáción *dr. h.c. Szabó Dániel* elnöki megnyitóját követően a Szövetség Felügyelő Bizottsága számolt be munkájáról. *Bittó Zoltán*, az FB elnöke mellett, hogy a Szövetség munkáját és gazdálkodását rendben lévőnek találta, felvetette egy félállású adminisztratív munkaerő felvételének szükségességét. *Dr. Viczián Miklós*, a GB elnöke a gazdasági beszámoló indoklásánál megemlítette, hogy számos, előre nem látható kiadás merült fel az első háromnegyed évben, viszont megtakarítást ért el a Szövetség a 17. Nemzetközi Konferencia költségeiben, amelynek a közvetlen bevételekből ki nem telt részét terven felül a Barankovics Alapítványtól kapott összeg fedezte. Beszámolt továbbá az árvízkarosultak javára végzett – költségvetésen kívüli – gyűjtésről és a befolyt összegek elosztásáról.

A határokon inneni és túli elnökök beszámolója gazdag programokról és a területek felelős szolgálatairól számoltak be. Röviden összefoglaljuk a beszámolók fontosabb megállapításait:

Pályi József, az Erdélyi Presbiteri Szövetség elnöke elmondta, hogy a presbiterképző alkalmak és csendesnapok szervezésénél sokat segít az a készség, amelyet a gyülekezetek a vendéglátás terén tanúsítanak. Beszámolt az év folyamán rendezett konferenciákról és külön köszönetet mondott Békési Területi Szervezetünknek az együttműködésért közös alkalmak szervezésében. Örömmel adott hírt arról, hogy területükön két új templom is épül minden kedvezőtlen körülmény ellenére.

László Kálmán, a Királyhágómelléki Presbiteri Szövetség elnöke ugyancsak hálásan emlékezett meg a Békési és a Tiszántúli Területi Szervezeteinkkel közösen rendezett konferenciákról. Kiemelte jó együttműködésüket az egyházi sajtóval; a „Harangszó” lapban egy oldalt kaptak a szövetségük hírei részére. Erősen kötődnek a közegy-

házhoz, így a lelkipásztorokkal jó a kapcsolatuk, de megnehezíti helyzetüket, hogy emiatt pályázataikat sorra elutasítják, a tagdíjak pedig nem folynak be a kellő mértékben.

Gyurkó Miklós, a Kárpátaljai Presbiteri Szövetség elnöke beszámolt arról, hogy ők viszont elszánták magukat arra, hogy leválnak a közgyeházról és civil szervezetté alakulnak, azonban a jó viszony megőrzése érdekében a Kárpátaljai Református Egyház is egyik alapítója – a közgyűlés mellett – szövetségüknek. Korábban a presbiteriumaik testületileg voltak a szövetségük tagjai, most egyéni belépésre, egyéni szolgálat-vállalásra lesz szükség. Örömmel közölte, hogy a közeljövőben állandó helyiséget kapnak és várhatóan lesz saját titkáruk is.

Apostagi Zoltán, a Vértesaljai Területi Szervezet elnöke szomorúan számolt be arról, hogy alkalmak sokszor átfedésbe kerülnek közgyeházi alkalmakkal. Sok alkalomnak, csendesnapnak nem érzi a konkrét hatását a gyülekezetekben.

Hozzászólásukban mind *dr. Imre Sándor* területi elnök, mind *Mikó László* missziói titkár kiemelte a családlátogatások fontosságát, valamint támogatták, hogy minél több egyházmegyében kezdeményezni kell külön gondnoki konferenciák tartását.

Berkes József, a Délpesti Területi Szervezet elnöke beszámolt a kiskörökben szervezett presbiterképző alkalmairól és tapasztalataikról. Kifejtette, hogy az egyes gyülekezetekben tartott konferenciák missziós alkalmak a helyi és a szomszédos gyülekezetek felé is, ezek részvételét szorgalmazni kell. A jövő évben egyik témájuk az esedékes presbiterválasztás lesz.

Bihary György, az Északpesti Területi Szervezet elnöke rámutatott, hogy a kisköri alkalmak nemcsak testvéri, hanem baráti kapcsolatokat is eredményeznek presbiterek között. Gyakorlattá tették, hogy éves munkatervüket aláírják esperesükkel, hogy elkerüljék az alkalmak ütközését.

Csikai Sándor, az Észak-Borsodi Területi Szervezet elnöke elmondta, hogy alkalmakon a tízparancsolatot vették sorra. Panaszkodott arra, hogy míg korábban a lelkipásztorok hozták híveiket a konferenciákra, ez elmaradt és emiatt az érdeklődés is alábbhagyott.

Dr. Nemes Gábor, a Csongrádi Területi Szervezet elnöke megerősítette, hogy még a csökkenő létszám mellett is irigylésre méltó az észak-borsodiai helyzete, náluk a 30-40 fő a tipikus. Évente 3 alkal-

jubileumi ülése

Csodákra emlékezni jó

mat szerveznek. Ebben az évben a kórház-, a falu- és a cigánymisszió bemutatása szerepel a tervekben. Az utóbbit a legfontosabb területnek tartják.

Dr. Fodor Bertalan, a Dél-Borsodi Területi Szervezet elnöke vetített képekkel kísért előadásában beszámolt az elmúlt 5 év alkalmairól, mivel a területi szervezetük éppen ennyi időt. Vázolta terveiket a közeljövőre, amelyek szerint a Szövetség ajánlólevelével megkeresik a terület minden gyülekezetét. A területükön van kb. 20 fő, akik felelősséget éreznek a presbiterek között végzendő szolgálatokért; minden héten találkoznak, imaközösségekben vannak és megbeszélnek a feladatokat. Az alkalmak tartása időpontját, amely rendszerint vasárnap délutáni, úgy kívánják változtatni, hogy esetenként szombatra tűzzék azt ki. Beszámolt miskolci konferenciájukról és terveikről a jövő évre, amikor a lelki egészségünk olyan kérdéseit szeretnék napirendre tűzni, mint a természetgyógyászat, okkultizmus, babonák. Tolmácsolta mások véleményét, amely szerint Szövetségünk a presbiterek legerősebb képviselői szerve.

Dr. Imre Sándor, a Tiszántúli Kerületi Koordinációs Bizottság elnöke szintén kitért a Királyhágómellékkel közösen szervezett nagyváradi konferenciára, amelynek témája az erdélyi fejedelmek iskolapolitikája volt és rámutatott, hogy ennek tanulságai ma is aktuálisak. Beszámolóját vetített képekkel is alátámasztotta. A tiszántúli résztvevők többsége fiatal volt, akik az „Éden” zenekar énekével, zenéjével szolgáltak is a konferencián.

Hozzászólásában László Kálmán arról az élményéről beszélt, hogy Gyulafehérváron látta, hogy az ottani katolikus bazilikában három református fejedelem hamvai nyugszanak.

Dr. Kiss László, a Debreceni Területi Szervezet elnöke arról számolt be, hogy a hivatalos egyházi presbiteri alkalmakhoz rendszeresen kérnek tőlük témákat. Különösen ajánlják témául most a presbiteri tisztújítást, az egyházközségek gazdálkodási kérdéseit. A kisköri alkalmakon rendszeresen szolgálnak helyi presbiterek a központi előadók mellett.

Nagy Attila Gyula, a Baranyai Területi Szervezet elnöke, akit a nyáron választott meg a Területi Szervezet közgyűlése, beszámolt azokról a konferenciákról, amelyeket részben már idén tartottak, vagy az idén tartani terveznek. Kiemelte a folyamatos életápolás fontosságát és személyes bizonyágtételében számolt be azokról a csodákról, amelyeket az Úr tett az ő életében.

Hozzászólásában *Várjas László* választmányi tag rámutatott az egyházmegyei nőszövetségi gyűlések magas színvonalára és sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy ezeket csak nagyon kevés presbiter látogatta.

Dr. Tóth János, a Békési Területi Szervezet elnöke vetített képekkel kísért előadásában örömeinek adott hangot azokért a pozitív tapasztalatokért, amelyek a területi elnökök részéről elhangzottak. Békésben félévente rendeznek egy-egy megyei és 3-3 kisköri konferenciát. A kiskörök a lelkészörökkel együttműködnek és összehangolt módon szervezik a konferenciákat. A helyszínek kijelölése önkéntes jelentkezés alapján történik. Új kezdeményezés, hogy a kezdő áhítatok tartására presbitereket kérnek fel. Együttműködési nyilatkozatot írtak alá a királyhágómelléki és az aradi szervezetek után az Erdélyi Presbiteri Szövetséggel is.

A főtitkár előterjesztése alapján a résztvevők megvitatták a másnapi elnökségi ülésre beterjesztendő határozati javaslatokat.

Az egészsznapos konzultáció imaközösséggel ért véget.

Az elnökség jubileumi ülésére október 10-én (vasárnap) 10 órától került sor a Budapest-Kálvin téri Egyházközség templomában, a Szövetség fennállásának 20. évfordulója alkalmából. Ezen *dr. Szabó István*, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke a Jel 11,1-2 alapján hirdette az Igét. Amint kiderült, a napi Ige nagyon aktuális volt; megmérni a templomot és mindenkit, aki ott van – valószínűleg azzal a mérővesszővel, amelyet az Úr kezünkbe ad – az Igével.

Ezután elnökünk megemlékezett azokról, akik már nincsenek közöttünk, de akik az elnökség tagjaként sokat tettek Szövetségünkért. *Emléklapot* adott át *dr. Ritoók Zsigmond*nak, a Szövetség első elnökének, *Nagy Ferenc József*, a Szövetség második elnöke távollétében fiának, *Nagy Attila Gyulának*, valamint *dr. Balla Péternek*, elhunyt harmadik elnökünk, Balla Tibor fiának.

Ezt követően a jubileumi istentisztelet és elnökségi ülés résztvevőit a Szövetség elnöke, majd *dr. Pásztor Jánosné*, a Református Nőszövetség elnöke, *Marosi Nagy Lajos*, a Magyarországi Baptista Egyház képviselője köszöntötte.

Dr. Pásztor Jánosné egy megható történetet hozott ajándékba arról, hogy a Duna-Delta koncentrációs táborában hogyan fogott össze egymásért 36 éhező lelkész, emlékeztetve a kenyérszaporítás csodájára. Figyelmeztetett arra, hogy áldozathozatal nélkül nincs megmaradás.

Marosi Nagy Lajos testvéri köszöntést hozott az Ef 1,15-19. versével. Örömmel nyugtázta a jó kapcsolatokat a református és a baptista gyülekezetek között és hangsúlyozta a presbiterok vezetői szolgálatát, amely nem zárja ki a szolgálatot. Az előttünk álló jövőre a Józsué 1,9-ből olvasta fel a biztatást.

Erdélyi Géza ny. felvidéki püspök megköszönte azt a segítséget, amelyet az anyaországból kaptak és kapnak szolgálatukhoz, életük-höz. Felhívta a figyelmet az együttes imádságra és az együttes éneklésre, amire Egyházunk életének nagy szüksége van. A 2Pét 3,13 versével kívánt áldást a Szövetség munkájára.

Az istentiszteletet a Kálvin-téri énekkar szolgálata és *Bódiss Tamás* orgonajátéka tette még emelkedettebbé.

Az elnökségen és a meghívottakon kívül mintegy 30 érdeklődő maradt az istentiszteletet követően a templomban és hallgatta nagy érdeklődéssel a program szerinti beszámolókat.

Jubileumi ülésünk

Dr. h.c. Szabó Dániel elnöki bevezetője után dr. Judák Endre presbiterképzési titkár számolt be „A presbiterképzés céljai és fejlődése a Szövetségben” címmel. Cél: közösség az Úrral – közösség a testvérekkel. 7 pontban foglalta össze mondanivalóját a közös kegyességi élet megéléséről: személyes bizonyoságtétel, a vasárnap megszentelése, egyéni csendesség, az imaközösség, esti áhítat a családban, látogatások, diakónia – ezekre épül a presbiterképzés. Buzdított a pedagógusok közötti szolgálatra, mert ettől függ az ország jövője.

Dr. PhD. Békefy Lajos főszerkesztő a „Presbiter” újság eltelt 19 évéről Túrmezei Erzsébet egy versével fejezte ki Isten iránti háláját, melynek refrénje ez volt: „Csodákra emlékezni jó”. Köszöntötte a nyilvános ülésen megjelent német testvéreket. A lap szándékai voltak: a presbiterek önértékelése, imádság, az Ige ismeretének bővítése. „Publice docere” (Nyilvánosan tanítani) a jelszó; misszió és nyilvános tanítás a cél. Idén jelentősen szépült folyóiratunk színes lapokkal.

Dr. Szilágyi Sándor főtítkár a konferenciákról tartott rövid beszámolót. Néhány szóval jellemezte a Szövetség nemzetközi-kárpát-medencei és országos konferenciáit. Szólt a Szövetség jövőképeről is. Kifejtette, hogy a racionalizmus a természettudományokban irracionális táshoz vezetett, az ész a pusztítás, a haditechnika szolgálatába állt. Most az üzleti racionalizmus és az etikai nihilizmus uralkodik. Ezek ellen fel kell venni a harcot. Feladatunk a presbiteri tekintély visszaállítása.

Az ülés határozatokat fogadott el a konzultáción egyeztetett szöveg alapján.

Az elnöki zárszó keretében még Fekete Vince felvidéki főgondnok üdvözölte a jubileumi elnökségi ülést, válaszolva a náluk napirenden lévő feladataikat és áldást kívánva a Szövetség szolgálataira. Ezt követően Pályi József erdélyi elnök és László Kálmán, királyhágómelléki elnök köszöntötte az ülést néhány szóval.

Az ülés Mikó László missziói titkár imádságával zárult.

JSZ

Szövetség, örökre

Új felirat a régi fölött az ősi pecséten:

Váltságdíj-leveled jegyzi a jézusi vér.

Új a szövetség is, így teljes benne a törvény,

Forrása: szeretet, s véle jogod – alanyi.

Egy rovatot látsz csak üresen – milyen egyszerű kérdés –:

Elfogadod – ugye el? – Őt, ki magasba emel.

Kapsz örömet, s a földi utad is járhatod égen,

Csillagokon ideleln, s mélyben is ott, odafenn.

Ott, hol a hajnal örök, nem kergeti dél, sem az alkony,

S mit csak a szív láthat, mind beragyogja a fény.

Észreveszed a többi üres neveket, s az örömhírt

Másoknak viheted: jöjj, gyere, töltsd ki te is!

Nem leszel egyedül, Jézussal jönnek a társak,

Ég s Föld kapcsolata összeköt embereket.

Vár a szövetsége magyar ajkú presbitereknek,

Hűsz év, mondd, nagy idő? Adj tized, add magadét!

Semmi sincsen, amit nem kaptál, add oda másnak;

Végtelen sok a tíz, végtelenül nagy a szív.

Tárgul a tér, s az idők bár, lásd, hidegek, s gonoszabbak,

Hő forrása kitölt minden időt s tereket.

És a földi szövetségből az erő ha hiányzik:

Kérd el! S a szeretet majd ad erőt – eleget.

Jeney András

Családja

„Megint beszélünk, s csak beszélünk,
A nyelv mozog, s a kéz pihen:
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.”

(Petőfi Sándor)

Fülep Lajos zengővárkonyi lelkész, majd a budapesti Tudományegyetem filozófia és művészettörténet professzora írta még 1918-ben: „A nemzet létének alapja nem a föld, ipar, kereskedelem, nem a jó törvények, jó közoktatás, hadsereg, hanem – a család.”

Bizonyára olyan bibliai igékre gondolt, mint az 5Mózes 6, vagy a 127. zsoltár. Gondolhatott a gyermekeket minden ellenkezés ellenére megáldó Jézusra. Netán Pál apostol „keresztény házirendjére” tekintett.

Fekete Gyula író a magyar honfoglalás emlékévében Veszprémben tartott „Gyermek, család, társadalom” konferenciáján kemény és fájdalmas megállapítást tesz: „Különösen hátrányos a helyzet Magyarországon, ahol az állampárti klientúra anya-, gyerek- és családelles politikája a forradalom óta folyamatosan, sőt, a felemás rendszerváltás óta is olykor brutális nyíltsággal érvényesült. Nem hiszem, hogy létezett valaha is a világon ennél felelőtlenebb politikai hatalom”.

Materializmus és emberellenesség egy töről fakad. Ámde keresztény hit és emberszeretet szorosan összetartozik. Ezért 20 000 magyar református presbiternek külön-külön és a presbitérium munkamezejének első parcellája a család. Saját családja.

A presbiter munkamezeje (2.)

Szűkebb, tágabb családi körben képviseli az isteni rendet. Ez pedig az, hogy a gyermek Isten rendkívüli áldása. Nem az a jó presbiter, aki kitűnő pénzügyi szakember, fáradhatatlan vállalkozó, nagyhangú néptribun, hanem aki családjának lelkipásztora: Bibliával a kezében, Jézus szeretetével a szívében, Istentől kapott felelősségtudattal.

Tudni kell, hogy rengeteg családelles erő működik. Normális körülmények között nevelkedett idős presbiter nem is tudja elképzelni, hogy a világon manapság hány milliárd eurót fektetnek nyílt vagy burkolt családelles programokba. Régen nyíltan kimondták: nő szülje a gyermeket, majd az állam felneveli – bolsheviknek. Manapság a szingli életmód propagálásától a perverzítés legkülönfélébb formáit hirdetve – sokszor állam által „elismert” úgynevezett „egyházak” által – tévén, sajtón, koncerteken keresztül próbálják az embert elemberteleníteni. S ahogy a tolvaj tolvajt kiált, úgy harsognak pl. – mint szervezett kórus – a római papok szexuális visszaéléseiről...

A presbiter legyen a család őre, papja, tanítója úgy, ahogy a fentebb említett igék tanítják.

Családelles erők híresztelik: kicsi a lakás, kevés a fizetés, nagyok az igények, lenézik a többgyermekes szülőket, magasak az adók stb. stb. Mindezt a kommunista ateizmus okozta.

Ne a körülmények emlegetése határozza meg családfelfogásunkat! A körülmények ellenére vállaljuk Isten emberszerető és féltő üzenetét: „szaporodjatok és sokasodjatok...” A presbiter legyen gyermekszerető és hirdesse a régi igazságot: „Ahova Isten báránykát ad, oda legelőt is ad.”

P. V.

LELKI ARCKÉP MIKÓ LÁSZLÓRÓL

„Három pilléren nyugszik az én életem...”

Betöltötte 80. életévét ez a kedves és szelíd, nagydarab ember, akinek fiatalos fénytel és szeretettel csillogó mélybarna szeme olyan érdeklődéssel tekint a világba, amelyet egy húszéves is megirigyelhetne. „Laci bácsival” (nekem csak Laci, hiszen legalább húsz esztendeje ismerem, s akkor még csak az ifjoncnak volt „bácsi”) a beszélgetésünk elején megállapodunk, hogy nem célunk dátumokkal, adatokkal, pontos helyszínekkel az élettörténetét megírni. Annál inkább szeretnénk a Presbiter c. lap presbiter olvasóinak pár elnagyolt ecsetvonással olyan portrét festeni, amelyre ha ránéznek-ráéreznek, akkor nem is annyira Mikó László arcképe, hanem rajta keresztül annak a képe derengjen fel előttük, aki őt küldte. Mert az élete küldetés.

– Három pilléren nyugszik az én életem – kezdi –, ezeket mondom el. Az elején kezdem, az elsőt. Van Ezékielnek egy szívszorító képe a 16. fejezetben, ahol leírja, hogyan ment el Isten a vérbe fagyott, megszemélyesített Izráel mellett, s szólt neki: „Maradj életben!” Ez az indító Igém. Aztán János evangéliumának a 15. fejezetében olvashatjuk Jézus gyönyörű metaforáját a szőlőtőről, amelynek ez a summázata volt a második indító Igém: „Maradjatok énbennem!”. Maradj életben, és maradjatok énbennem – így találkozik az Ó- és az Újszövetség, ez az én életem mozgató rugója, tartalma. Így lettem Isten személyes megszólítása nyomán újjászületett ember. Így bontakozott ki az életem Isten személyes tervét követve. Ez persze eleinte nem volt világos, csak lassan rajzolódott ki előttem, s lett életem első tartóoszlopa. A teológusok a Róma 8,30-at Isten terve aranyfonalának mondják: s valóban így van. „Akikről pedig ezt eleve elrendelte, azokat el is hívta, és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.” Lépésről lépésre tapasztaltam, hogyan valósul meg az életemben ez az isteni terv. Ez tehát az első pillér.

– A második a közösség Isten népével. Ez az életem belső tartalmának gyakorlati, mindennapi megvalósulása. Hogy is indult? Tizenhat éves, az ország déli részén élő fiú voltam, akinek legbelsejében ott motoszkált egy erős hiányérzet: no, nem a hit iránt, akkor még nem. Hanem barátok iránt. Egyszer két fiú szólított meg az újpesti gyülekezetből, akik igazság szerint nem is engem, hanem a bátyámat keresték. S ahogy beszélgetni kezdtünk, nekem a „belső fülemben” (mert van ilyen, s nagy baj, ha nincs!) megszólalt egy hang: „Ők azok”. Ez a két szó. A két fiú nem a gyülekezetébe, nem is az egyházba, hanem Krisztushoz hívott engem. S ahogy feljűk megnyíltam, megnyíltam Isten felé – most már tudom, hogy Isten eleve elvégzett szándéka szerint. Az ébredés idejét éltük. Elmentem az alcsúti központi konferenciára, s ott – szó szerint, ahogy meg van írva – felragyogott előttem a Krisztus. Ettől kezdve tudtam, hová tartozom. A református gyülekezeti közösséghez, ahová Igében, imában, megszentelődésben, bűnvallásban, szolgálatban azóta is tartozom. Így kerültem a Presbiteri Szövetségbe is. Balla Tibor és Ritoók Pál kérésére, hogy Vándor Gyula elhunyt missziói titkár helyett végezzem ezt a szolgálatot. Azóta is Isten iránti hálával végzem szervezett keretek között, választott tisztségviselőként. Nem hagyhatom ki az Újpest Belsővárosi Gyülekezet mellett a másik közösséget, amelynek szív szerinti alapító tagja vagyok: a Bibliaszövetséget.

– A harmadik a misszió. A misszió nekem nem program, hanem alapvető lelkiállapot; nem feladat, hanem lételem. Cselekvési körömet az határozza meg, hogy Isten hívott el, Ő küldött. Ezért élhetek céltudatos életet. Emil Brunnernek van egy híres mondása: „A tűz létfeltétele az égés.”

Ez az én meggyőződésem is. A kettőt nem lehet szétválasztani – ha nem ég, nincs tűz. A Presbiteri Szövetségben én ezt a mottót választottam és tűztem magam elé is célul: „Váljék minden presbiter a gyülekezete misszionáriusává!”, a 14 ezer presbiter jusson hitre, és építse a gyülekezetét! Micsoda távlatok! Ezért tudatos, célszerű és szakszerű tevékenység a presbiterképzés, erre szolgálnak a konferenciák, a kiadványaink. Végül megemlítek egy konkrét esetet. Éjjel 11-kor jövök hazafelé kocsival egy táborból, s az országúton megállít két rendőr. Mutassam az igazolványaimat – kiteszem a motorháztetőre az igazolványtárcám, meg a Bibliámat. Az egyik megkérdezi, mi az a könyv, mondom, hogy a lelki táplálékom: a testemet kolbásszal táplálom, a lelkemet ezzel. Beszélgetünk, majd a végén az egyik kissé félre von, és odasúgja: „De jó magának!” Itt is rádöbbenek, hogy amit Isten megmond, az úgy van: a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak eljövetelét. Várja, mert nélkük üres a világ... S az is egyértelmű, hogy nem én készítettem el ezt az alkalmat, hanem Isten Lelke, aki mindig megelőz a cselekvésben. Végül egy fontos dolog: a missziói tudathoz alapvetően hozzátartozik négy kritérium: hogy tudjuk, ki a küldő, ki a küldött, kihez kell mennie a küldöttnek, és mivel van megbízva.

Nem fejezhetjük be a beszélgetést anélkül, hogy röviden el ne mondanánk: Mikó László lelki habitusa kívánja és élvezi a zenét (bérlete van Martonvásárra), a kiállításokat (szereti a modern művészetet, annak idején az iparművészeti főiskolára felvételizett, de végül metallurgus kutatómérnök lett), sokat olvas (sok verset tud kívülről Kosztolányitól Arany Jánosig), tudatosan fényképez és filmez. Erdélyi őseinek génjeit hordozván tudatos kötődéssel fordul népe-nemzete-hazája felé, és kíséri aggódó figyelemmel a magyar társadalom alakulását.

Aki a beszélgetést lejegyezte, annyit tenne hozzá az elmondottakhoz, hogy gyakran bámulattal adózott Mikó László szelíd és alázatos viselkedésének, amikor csendesen túllépett akart-akaratlan bántáson, csípős megjegyzésen, igazságtalanságon. És soha nem felejt el azt a lelki elmélyülést, szívmengető közös igélményt, amit Hídalmáson (Erdély) a gyertyafényes kis templomban elhangzott áhítaton kapott Istentől, aki Mikó László szájába adta a kis gyülekezetnek szánt üzenetét.

Farkas Márta

Református élet

Erdélyi fejedelmekről Váradon

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) Presbiteri Szövetsége a fenti címmel első alkalommal tartott közös konferenciát a Tiszántúli Református Egyházkerület (TREK) Presbiteri Szövetségével (az MRPSz Tiszántúli Területi Szervezetével).

A konferencia megtartása annak az együttműködési nyilatkozatnak a gyakorlati megvalósítását jelentette, melyet még 2008 szeptemberében írtak alá *Bölcskei Gusztáv* és *Csűry István*, az egyházkerületek püspökei, *Imre Sándor* és *László Kálmán*, a presbiteri szövetségek elnökei. Az együttműködési nyilatkozat 1. pontja a következőképpen fogalmaz: Az évente megrendezésre kerülő presbiteri konferenciákon a partner szövetségek képviselik magukat. Az elmúlt években ez meg is történt. Most viszont a közös konferencia időpontjának meghatározása, az előadók kiválasztása, a program kialakítása is közös megegyezéssel történt. Jelentett ez bonyodalmat a szervezésben? Nem, ellenkezőleg. A közös munka öröme, egymás ötleteinek figyelembe vétele tovább gazdagította a kínálatot.

A konferencia helyszíne a Nagyvárad Rogériuszi Egyházközség volt, a konferencia megtartására 2010. augusztus 27-28-án került sor. Előadásokat hallhattunk a következő előadóktól a következő témákban.

Dr. Szabadi István, a TREK Levéltárának igazgatója „*Bocskai István és a bécsi béke*” c. előadásában a történelmi tények mellett a kor hangulatát, a személyes hit erejét is érzékeltette, ami Bocskai István bámulatra méltó életpályáját jobban megközelíthetővé tette. Megérthettük, hogyan vált a Bécs bizalmát élvező váradi kapitány történelmünk legsikeresebb szabadságharcának és vallási küzdelmének vezéralakjává.

Dr. Tunyogi Lehel lelkipásztor a Várad Bibliáról, *Pénzes Tiborc Szabolcs*, a KRE Puritanizmuskutató Intézetének munkatársa pedig a nagyvárad református kollégiumról tartott szakmailag igényes, s még a hozzáértőknek is sok újdonságot tartalmazó előadást.

Dr. Pálfi József Nagyvárad–Réti lelkipásztor, a Partiumi Kezdeti Egyetem tanára „*Református fejedelmek iskola politikája*” címmel tartotta meg előadását. Fejtegetését hallgatva feltűnt, mennyire aktuális ez a téma némi módosítással („A református egyház iskola politikája”) ma is. A fejedelmek (főleg Bethlen Gábor) folyamatos szellemi áramlást (oda-vissza kapcsolatot) tartottak fenn Nyugat-Európával. A kapcsolattartás alappillére a latin nyelv (mint ma az angol) magas szintű ismerete volt. Nem tűnik túlzásnak az a megállapítás, hogy a református iskolarendszer és értelmiség tartotta meg a református egyházat az ellenreformáció idején. „*Akié az iskola, azé a jövő!*” – volt a református fejedelmek jelszava. A protestáns értelmiség ilyen értelmű megjelenése még évtizedeket igényelhet ma Magyarországon – volt az előadó válasza egy hozzá intézett kérdésre.

A konferencia programját zenei betétek tették változatossá. Péntek délután a Nagyvárad – Rogériuszi Református Egyházközség kórusa adott hangversenyt *Kozma Gyula* karvezető irányításával. Péntek este a Debrecen Nagytemplomi Egyházközség Éden együttese lépett fel nagy sikert aratva. Szombat délelőtt a Debrecen – Kossuth utcai Egyházközség Ifis – csoportja szere-

pelt sajátos hangvételű zenés irodalmi műsorral. Mind az előadók, mind a konferencia résztvevői kétharmad–egyharmad arányban képviselték a Királyhágómelléki és a Tiszántúli Egyházkerületet.

Csűry István püspök (KREK) és *Derencsényi István* lelkészi főjegyző (TREK), valamint *Dr. h. c. Szabó Dániel* elnök és *Dr. Szilágyi Sándor* főtitkár (Magyar Református Presbiteri Szövetség, MRPSz) személyesen köszöntötték a konferencia résztvevőit.

A Tiszántúli Református Egyházkerület évi rendes Közgyűlésén, 2010. szeptember 23-24-én, a püspöki jelentéshez fűződő határozati javaslat 5. pontja:

Az Egyházkerületi Közgyűlés örömét fejezi ki afölött, hogy 2009. május 22-e után még szervezettebbé, intenzívebbé, széleskörűbbé vált a kapcsolatfelvétel, illetve kapcsolattartás az immár egységes Magyar Református Egyház részegyházai között a legkülönbözőbb szervezeti szinteken. Külön is üdvözlő a Királyhágómelléki és a Tiszántúli Református Egyházkerületi Presbiteri Szövetségek ez év augusztusában megtartott nagyhatású, közös konferenciáját.

Köszönettel tartozunk *László Kálmán*nak és munkatársainak a KREK PSZ részéről, *Nagy Józsefné Marikának*, a Debreceni Egyházmegegyezési Hivatala, *B. Nagy Tündének*, a TREK Püspöki Hivatal részéről a konferencia megszervezésében való együttműködésükért, lelkiismeretes munkájukért.

Egyedül Istené a dicsőség, akinek áldása nélkül hiábavaló minden erőfeszítés.

Dr. Imre Sándor

Minden nemzet

csak addig él a földön, amíg sajátos feladata, értékes jellemvonása van.

Találja meg önmagát a magyar és megtalálta, megmentette – jövődjét.

(Ravasz László)

a történelmi haza területén

Nagydobrony/Kárpátalja

Október 23-án tartotta a Kárpátaljai Presbiteri Szövetség Ung megyei területi szervezete konferenciáját Nagydobronyban. A 9 órakor kezdődő alkalomra számos helyről mintegy 60 presbiter és lelkipásztor gyűlt össze. A Konferencia központi témája az egyházfegyelem volt. *Horkay László* ny. püspök bevezető áhítatát a Zsid 11,36-40 alapján tartotta. Felhívta a figyelmet arra, hogy az üldözöttek nem értek véget. Ha nem érzünk üldözöttséget, ennek lehet az oka, hogy nincs vallástétel sem. Hitvalló presbiterekre van szükség, akik nem szégyellnek beszélni a bennük lakó reménységről.

Misák Viktor, a megyei szervezet elnöke a Kol 3,16-tal köszöntötte a megjelenteket, majd ezt *Báthory József* egyházkerületi főjegyző köszöntése követte a Luk 15,10 verse alapján.

Ezután *Misák Marianne*, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia munkatársa tartott előadást „*Kálvin és az egyházfegyelem*” címmel. A genfi viszonyok és történések vázolója után az előadó részletes áttekintést adott az egyházfegyelem alakulásáról az egyházban a reformáció előtt, majd azután. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvekből derült ki, milyen esetekben és milyen büntetésekkel léptek fel a református presbitériumok a nyilvánvalóvá lett bűnökkel szemben. Kiemelte, hogy az egyházfegyelem Krisztus testének a védelme.

Ezt követően *Héder János* ungvári lelkipásztor a presbiterek küldetéséről beszélt a 2Pét 3,18 alapján. Visszatekintve az egyházfegyelem kérdésére, rámutatott, hogy az nem ismerve igazán az Egyháznak. A presbiternek küldetése teljesítése során láthatatlannak kell maradni, elkerülve a szolgálat dicsőségének az élvezését. A küldetés: lélekhalászat, melynek eszközeit felülről kapjuk. Színes hasonlatokkal tette szemléletessé a rosszul teljesített küldetést (léggömb-, talicska-, sárkány-keresztények).

Az előadásokat az ungvári CREDO együttes kis hangversenye követte. A résztvevők valóban a szívükbe zárták a négytagú együttest és azokat a kedves dalokat is, amelyeket hangszerral kísért énekükkel előadtak.

Ebéd után a konferencián résztvevő főtitkárunk – méltatva az aznapi október 23-i ünnepet – kifejtette, hogy az emberiség történetében minden jó fordulat

véráldozattal járt; milyen jó, hogy a magunk egyéni életének jó fordulatát Krisztus véráldozata – és nem a magunké – tette lehetővé. Ismertette a Magyar Református Presbiteri Szövetség céljait és eszközeit, amelyek az „órláng”-hitű presbiterekben a Lélek munkájának lehetnek a közvetítői, fellobbantva bennük azt a lángot, amely már másokat is melegít.

SzS

Ki kicsoda a Bibliában?

Bibliai kvíz karácsonyra

Őszövetségi kérdések

1. Bálám történetében a számár, az angyal és a csillag is előfordul. Ki volt Bálám és kinek a csillagáról jövendölt? Hol olvasunk erről az Őszövetségben?
2. Betlehem nevének jelentése: a kenyér háza. Ki született az Őszövetségi próféták közül Betlehemben és hol olvasunk erről?
3. Isten az Őszövetség szerint: szabadító kőszikla és olyan szabadító, akin kívül nincs más. Melyik Őszövetségi próféta beszél a számár hátán ülő Szabadítóról? Hol található az idézet róla?

* * *

Újszövetségi kérdések

1. Az evangéliumokban közreadott karácsonyi történetben hányszor szólal meg és kikhez szól a „Ne félj!” üzenete?
2. Összesen hány nemzedék előzte meg Ábrahámától Krisztusig Urunk Jézus születését? Hol olvasunk róla?
3. Hányszor és hol fordul elő a csillag az evangéliumokban közölt karácsonyi történetben?
4. Az angyalok jelentős szereplői a Szentírásnak, így a karácsonyi történetnek is. Hányszor és kikhez fordulnak az angyalok? Nevezd meg az evangéliumi fejezet és vers számszerű igehelyeit Máté és Lukács evangéliumában, a karácsonyi elbeszélésben!

(DrBRKI)

Református élet

Kálvinnal a Nyárad és a Maros mentén

Az erdélyi Nyárad-, és Maros folyó mentén presbiteri, nőszövetségi és vasárnapi istentiszteleti alkalmakon elevenedett meg a reformáció hónapja keretében Kálvin János tanítása, és emberi arca.

Az erdélyi Nyárad-mentén fekvő Somosdon október 23-án csendesnap volt. Ezen szolgálatot végzett *Botos Csaba* helybeli lelkész, és *Dr. Békefy-Röhrig Klaudia* budapesti pasztorálpaszichológus lelkész. A nap témája ez volt: „*Hallgatni ezüst, imádkozni arany. Az imádkozó Kálvintól a női világimanapig*” – ahogyan a vendég lelkész nő megfogalmazta. Mintegy száz érdeklődő volt együtt az Ige mellett, nyolc gyülekezetből. Az előadó felidézte Kálvin imaéletét, néhány imádságát is közreadta, valamint szólt a chilei asszonyok által előkészített jövő évi női világimanap témájáról. Átadta a Presbiter legújabb számának példányait, valamint azt a kis tanulmányi füzetet, ami Kálvin legfőbb tanításait dolgozza fel leckeszerűen.

Szövérfi Melinda, a Marosi Egyházmegeye Nőszövetségének elnöke bemutatta a nyárad-menti gyülekezetek nőszövetségi életét, munkáját. Az alkalmon jelen volt *Soós Noémi* cserrefalvai lelkész, a Romániai Keresztyén Nők Ökumenikus Fórumának elnöke, a női világimanap koordinátora is.

Ugyanezen a napon *Dr. Békefy Lajos* lelképásztor, a Presbiter felelős szerkesztője vetített képes, prezentációs előadást tartott Nagybölyvesen, az uzdiszentpéteri református missziói egyházközség leányegyházában, ahol a Marosi Egyházmegeye III. körzetéhez tartozó 14 egyházközség presbitériumainak képviselői voltak jelen, mintegy százán lelképásztorokkal együtt. Az istentisztelettel kezdődő egész napos testvéri együttlételet *Véress László* marosszentkirályi lelképásztor igehirdetése nyitotta meg a 100. Zsoltár 2. verse alapján.

Ezt követően került sor a vendéglóadó szolgálatára, aki Kálvin emberi, spirituális és teológiai időszerűségéről szólt előadása első részében. Bemutatta a csodálkozó, a pneumatikus, a Szentlélektől

vezetett, és a szociálisan fogékony reformátort, s felidézte sok idézet segítségével az imádkozó, éneklő és bibliás Kálvin szellemi alakját. Mindezen közben érzékeltette reformátorunk életvitelének, gondolkodásának időszerűségét. Elemezte a Jézus Krisztus hármastiszteből (prófétai, papi, királyi) a presbiteri szolgálatra levonható következtetéseket. Előadása második részében Kálvin és a korabeli nemes udvari, és a hugenotta hölgyekkel folytatott levelezése, házassága, s felesége, Idelette de Bure-höz fűződött bensőséges szeretetkapcsolata alapján villantotta fel reformátorunk kevésbé ismert emberi arculatát. Majd az együttlételet a szerkesztő-lelképásztor áhítata zárta be, aki egyúttal átadta a jelenlévőknek a Presbiteri Szövetség ajándékként hozott több száz példányát a Presbiter című lapnak.

Vasárnap a szellemi Kálvin-túra a Maros-mentén folytatódott. Október 24-én a marosvásárhelyi alsói református templomban végzett vendég-igehirdető szolgálatot *Dr. Békefy Lajos*, aki *Lőrincz István* ottani lelképásztor és a presbitérium meghívásának tett eleget.

Délután a Presbiteri Szövetség és a Presbiter c. lap szerkesztőbizottsága nevében a marosvásárhelyi református temetőben rövid hálaadó megemlékezést tartott *Dr. Csiha Kálmán* erdélyi püspök sírjánál. *Pályi József*, az Erdélyi Presbiteri Szövetség titkára kíséretében elhelyezte a síron a kegyeletes emlékezés virágait.

Este az alsóvárosi templomban *Dr. Békefy-Röhrig Klaudia* lelkész igehirdetésében Pál alapján a Krisztusban való világosságról szólt, ezt követően pedig *Dr. Békefy Lajos* vetítettképes előadást tartott Kálvinról, az egyház nagy tanítójáról, illetve felvázolta személyes, emberi, lelki arcvonásainak néhány jellegzetességét. Az előadások iránt minden helyen megmutatókozó nagy érdeklődés azt bizonyítja, hogy Kálvin tanítása, hatása ma is elevenen él a Nyárad- és Maros-menti református nép szívében, kegyességében, egyházszeretetében, bibliás hitében. Jó volt ezt látni, s ebben kölcsönösen megerősödni!

(-g-a)

Új református templom épül Sepsiszentgyörgyön

Kedves testvéreink! Református gyülekezetünk alig öt éves Sepsiszentgyörgyön, és jelenleg ideiglenes helyen tartjuk gyülekezeti alkalmainkat. Kaptunk egy esélyt arra, hogy a gyülekezet, noha nehéz idők járnak, templomot építsen. Meggyőződésünk, hogy a még nehezebb időkben épített erdélyi templomaink az évszázadok során népünk megmaradását szolgálták. Gyülekezetünk vezetősége jóakarató támogatókat keres, hiszen minden adomány előbbre juttat a terv megvalósításában. A Mindenható Isten áldja meg gazdagon életüket. Az összetartozás érzése erőt ad nekünk. Tisztelettel kérjük, lehetősége szerint támogasson bennünket. Köszönjük. Áldott ünnepeket kívánunk Önöknek. Áldás, békesség Istentől!

Adatok: *Parohia Reformata Sfantu-Gheorghe IV ., Banca Comerciala Romana (BCR)*, Jud. Covasna, Romania, SWIFT kód: RNCB ROBU. E-mail: bitapar@gmail.com
Számalszám: RO35 RNCB 0124 0380 1170 0013 (EUR)

Bancea Gábor lelképásztor, Domokos Ferenc fg., Gönczi Ferenc szg.

a történelmi haza területén és kívül

Világmissziós konferencia Dél-Afrikában (I.)

Jézus Krisztus kijelentése megáll: „Isten országának ezt az evangéliumát pedig hirdetik majd az egész világon, bizonyosággal minden népnek és akkor jön el a vég.” Mt 24,14.

Lenyűgöző az a hatalmas konferenciákban, tanácskozásokban és misszionáriusok százazreinek munkában lételemével megvalósuló szándék és elkötelezettség, mely Jézus parancsára és próféciájára a XXI. században is választ kíván adni. Hálaadással írhatjuk le, hogy Szövetségünk fáradozása és szolgálata ennek a világméretű mozdulásnak szerves része.

Azt a keresztyén szándékot, mely a világ evangéliummal még el nem ért vagy durván, gyilkosan akadályozott részeit kívánja evangélizálni, így fogalmazta meg a konferencia: „A teljes evangéliumot – az egyház teljes szolgálatával – az egész világ számára.”

A Dél-Afrikai konferencia, melyen mintegy 4500-an vettek részt 200 országból, saját hazájukban, de nagyon sok nemzetközileg is jól ismert egyházi, missziói vezetőkől és szolgálattevőkől formálódott.

Egy világmozgalom és egy világszervezet hordozta sokadmagával a szervezés és az üzenetek kimunkálásának terhét: a Lausanne Mozgalom és Világ Evangéliumi Alliance (ennek része a Magyar Evangéliumi Szövetség is!).

A szervezők nem véletlenül választották helyszínül Dél-Afrikát, hiszen a keresztyénség és annak világot evangélizáló szándékai éppen itt, a Földnek Délre eső részén a legerősebbek. Gondoljunk csak

Dél-Koreára, Kína százmillió keresztyénére, India, Indonézia, és Afrika robbanásszerűen növekvő, s közben helyenként és időnként elképzelhetetlen üldözést is szenvedő gyülekezeire.

A déli félteke hangját hallhattuk Cape Town-ban, mely örvendése és elkötelezettsége, sőt világmissziói öntudata mellett is kész volt szembe nézni keresztyénsége megkísértett és olykor polgárháborúig fajuló állapotával is. Éppen ezért minden más szükséges irányba kitekintett és üzenetet közvetített a konferencia. Az evangéliumhirdetés és a szociális felelősség egyensúlya, a környezetünk, világunk őrzése, pusztítása mellett, a megtérés utáni újjászületés, megszentelődés kérdései meghatározóak voltak. Ruanda tragédiájának (1 év alatt 1 millió embert gyilkoltak le) tárgyalásakor így fogalmazódott meg az öles betűkkel kivetített kérdés: „Mit csináltunk rosszul?” A globalizáció, a nagyvárosok, a nők helyzete mind érintést kapott az efézusi levél tanulmányozásában.

A keresztyén életformára nézve, az alázatban járást, az integritást (belső rendezettséget), és az egyszerű életvitelre való törekvést tették mértékké. (Humility, Integrity, Simplicity).

Dr. h.c. Szabó Dániel

A RÁKOSCSABAI KÁLVIN-ÁBRÁZOLÁS

Magyarországon az 1930-as években több művészeti ágban teret kaptak a Kálvin-ábrázolások, az üvegművészettől a szobrászaton át a kisnyomtatványok készítéséig.

Ebben az időben számos olyan Kálvin-portré készült, amelyet sokszorosítható technikával kimondottan református vásárlókra számítva hoztak létre. A Budapest-Rákoscsabai Református Egyházközség tulajdonában található műalkotáson

Kálvin János alakja az évszázadok alatt megismert formában jelenik meg. Prémes kabátja, fület takaró sapkája, hosszú szakállja, szép egységet képezve nyugodtságot sugároz. A gipszből öntött, arany színűre festett, falra akasztható dombormű csúcsíves lezárású keretben a genfi reformátor profilportréját mutatja be. Az ábrázolás alsó részén a készítés idejére és a készítőre utaló jelzést találjuk: „V. L. 934”. Alul, a keret közepén elhelyezett Kálvin János felirat árulja el, hogy a tárgy a magyar reformátusság részére készült. Számunkra

csak monogramja által ismert művész a dombormű elkészítése előtt előképként a XVI. századi Kálvin-ábrázolásokat használhatta fel.

Millitsits Máté

POSTALÁDÁNKBÓL

Kovács András, a wellandi (Kanada) magyar református egyházközség presbitere, pénztárosa, a Magyar Ház elnöke tartalmas tájékoztató mellékletekkel ellátott beszámolót küldött. Megtudjuk, hogy egyházközségük az 1924–1929 közötti (ki)bevándorlók köréből alakult. Vonzáskörzetébe tartozik a Niagara félsziget tízezernyi magyarja. Az első szervező lelkes, Csutoros István, kit Nagy Ferenc, majd a háború után Novák Vilmos követett. Az első létrehozta a Magyar Nőegyletet, iskolát, színházcsoportot. Az utóbbiak új templomot építettek. Felépült a Magyar Ház is. Nagyterme 350 személy befogadására alkalmas. A templomépítésnek lendületet adott 1963-ban Dr. Ecsedy Aladár négy hónapos szolgálatosozata. Azóta is „az egyház vezetői és tagjai harmonikus együttműködése gazdag lelki és anyagi gyümölcsöket hozott.”

Köszönjük a szívmenengető beszámolót. Kívánjuk, hogy Isten segítségével továbbra is ilyen szép közösségi életet éljenek, úgymint magyarok, s úgy is mint református keresztyének.

Haiti és Chile

tavaszi és nyár eleji szörnyű földrengése, pusztító katasztrófája emlékeztetünkben mindinkább elhomályosul. De azokéban nem, akiket minden lépés, kődarab, üresen tátongó házhely, beszakadt otthonok és templomok képe naponta emlékeztet a történetekre. Ezen a karácsonyon gondoljunk rájuk imáinkban, mégpedig egy haiti karácsonyi énekkel.

Minden nap lehet Karácsony!

*Karácsony van, ha mindenki ünnepelni szeretne,
S azt jelenti: reménységgel élni.*

*Karácsony van, ahol az idegent befogadják,
Ahol segítők kezét nyújtják egymásnak az emberek.*

*Amikor segítünk egymásnak abban is,
Hogy kerüljük a gonoszt,
Tegyük a jót.*

Ez is karácsony.

*Karácsony van, amikor könnyet törölünk egy arcról,
S megosztod valakivel azt, amid van.*

*Amikor egyháti szétválasztás más nyomorán,
S a legelesettebb mellé állsz.*

Akkor minden nap karácsony van.

*Karácsony van, ha valakibez szeretettel fordulsz,
Ha szívekbe békességet viszel,
Amikor valaki felderül tőled,
Akkor és ott karácsony van.*

*Akkor leszáll Isten a mennyből,
S elhozza nekünk áldott világosságát.*

Fordítás: Dr. Békefy Lajos

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Kelemené Farkas Márta, Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritoók Zsigmond, Váczi Gábor, dr. Viczián Miklós. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: Dr. Békefy Lajos. Felelős kiadó: D. h. c. Szabó Dániel. Tördelés: Heckmann Tamás. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetség@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 1800 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országaiba 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében! Készítette a Rosental Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe: www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 300 Ft

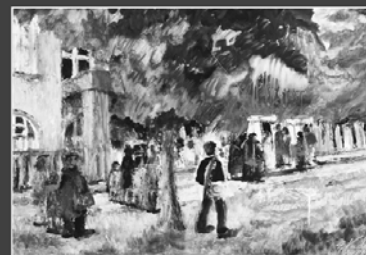
A presbiter könyvespolcára

Pánczél Tivadar:

Út az elnyomásból a szabadságba

KERTVÁROSI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 21. SZÁM

Pánczél Tivadar

Út az elnyomásból a szabadságba

A menekülteket befogadó egyház

A XVI. kerületben megjelenő Kertvárosi Helytörténeti füzetek 21. kötete, Pánczél Tivadar könyve, az Út az elnyomásból a szabadságba a Rákosszentmihály-Sashalmi Református Gyülekezet kétéves, 1988–1990-es menekültszolgálatának, és előzményeinek a története.

Naplót kap kézbe az olvasó, bensőséges, szeretetteljes naplót. A szerző szubjektív soraiból érezzük, a segítség természetes, szívből jövő volt, aki kapott, nem érezhet-e tehernek az adományt. A misszió nem korbácsolt fel érzelmeket. Nem bíztattot senkit, hogy jöjjön, hagyja ott szülőföldjét, Erdélyt, de aki jött, mindenkit befogadott, nemzetiségétől, vallási felekezettől függetlenül. Hit, szeretet, erő, és gerinc kellett ennek a szolgálatnak a felvállalásához, és alázat ahhoz, hogy ilyen természetesen, minden utóérzés nélkül segítsen emberek ezreire, új hitet adva azoknak, akik végső elkeseredésükben szülőföldjüket, családjukat hagyták hátra. A példa megtette hatását, a gyülekezet egy emberként állt lelkésze mögé. A szerző szerény, saját munkáját természetes, hétköznapi tettnek leíró sorain, és a kötet amatőr képeinek esendőségén keresztül is átérzik a történelmi pillanat nagyszerűségét.

Széman Richárd

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Szeptember

- 22-én** főtitkári értekezlet volt a Szövetség irodájában.
- Ugyanezen a napon** tartotta esperes-gondnoki értekezletét a Dunamelléki Református Egyházkerület Kiskunlacházán. Az értekezleten Szövetségünket *Veres Sándor*, elnökségünk tagja képviselte.
- 25-én** Csurgón kisköri presbiteri konferenciát tartottak, melyen *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkárunk is szolgált.
- Ugyanezen a napon** a csongrádi egyházmegyéhez tartozó Kiszomboron presbiterképzést tartottak. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.
- 26-án** Ózdon presbiteri konferenciát tartott észak-borsodi területi szervezetünk.
- 30-án** a budapesti teológusok között mutatta be Szövetségünk tevékenységét, szolgálatát *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök és *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár. A bemutatkozás keretében a Szövetség közös ebédre vendégül látta a Hittudományi Kar valamennyi munkatársát és hallgatóját.

Október

- 1-én** volt *dr. Ritoók Pál*, Szövetségünk korábbi főtitkára, ügyvezető elnöke, utóbbi elnökségi tagja gyászszertartása a bp.-fasori református templomban, *Molnár András*, a bp.-józsefvárosi gyülekezet lekipásztora szolgálatával.
- 2-án** presbiteri konferenciát tartottak Mezöhegyesen, békési em-i területi szervezetünk rendezésében. Szövetségünk Elnökségét a konferencián *dr. Viczián Miklós* eln. tag képviselte.
- Ugyanezen a napon** tartotta konferenciáját Mezőcsáton dél-borsodi területi szervezetünk. Az alkalmon *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök úr is szolgált.
- 3-án** volt *dr. Ritoók Pál* elhunyt testvérünk szolgálatának méltatása a Bp.-Józsefvárosi Református Egyházközségben.
- Ugyanezen a napon** Cegléden tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk délpesti egyházmegyei területi szervezete *Takaró András* esperes, *Lénárt Tibor* monori presbiter és *Márkus Gábor* lekipásztor, a Református Hajléktalan Misszió vezetője szolgálatával.
- Ugyanezen a napon** Hatvanban kisköri presbiteri csendesnapon *dr. Judák Endre* szolgált.
- 6-án** Szövetségünk felügyelő bizottsága ülést tartott, melyen áttekintette az I-III. negyedévi gazdálkodást, a készleteket, a közhasznú szervezetté minősítés következményeit, a Szövetség honlapjának működtetését, valamint a jövő évben esedékes elnökségi tisztújítás kérdéseit.

- 9-én** tartotta közgyűlését a Budapest-Északi Református Egyházmegye. Szövetségünket *Veres Sándor* eln. tagunk és *dr. Vöglné dr. Szathmári Ilona* jogtanácsos képviselte.
- 9-10-én** tartotta Szövetségünk jubileumi elnökségi konzultációját, ill. ülését a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán, ill. a Kálvin téri templomban. Az alkalmon a jelenlévők hálát adtak a Szövetség elmúlt 20 évének szolgálatáért.
- 13-án** az Országházban tartották az Országos Keresztény Civil Szervezetek Fórumát. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte.
- 16-án** tartotta Bács-Kiskunsági egyházmegyei területi szervezetünk a területi közgyűlését. Az alkalmon az elnökséget *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte és bemutatta a Szövetség tevékenységét, a kisköri presbiterképzésről *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár szolt a megjelentek előtt.
- 17-én** tartotta csendesnapját az újonnan szolgálatba álló baranyai egyházmegyei területi szervezetünk Oldon, *dr. Szilágyi Sándor* szolgálatával.
- Ugyanezen a napon** Nekézsenyben tartotta presbiterképzési alkalmát észak-borsodi területi szervezetünk. Az alkalomról lapunk más helyén is beszámolunk.
- 21-én**, nemzeti ünnepünk alkalmából lapunk felelős szerkesztője, *Dr. Békefy Lajos* börtönlelkész, börtönpasztorológus eredményes szakmai munkája elismeréseként a „Büntetés-végrehajtási Szolgálatért Emlékplakett” ezüst fokozatát vehette át *Dr. Kökényesi Antal* altábornagytól, országos parancsnoktól.
- 23-án** *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár Nagydobronyban (Kárpátalja) presbiteri konferencián szolgált és képviselte az anyaországi Szövetséget. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.
- 23-24-én** *dr. Békefy Lajos*, lapunk felelős szerkesztője Marosvásárhelyen és Nyárádmentén (Erdély) szolgált. A konferenciáról részletes beszámolót lapunk más helyén közlünk.
- 25-30. között** Nemzedékek Isten szolgálatában címmel reformációi ünnepségsorozatot tartottak Sepsiszentgyörgyön, melyen – többek között – ismertető hangzott el a Presbiteri Szövetség szolgálatáról, a Biblia képzőművészeti megjelenítéséről, reformátoraink feleségeiről, valamint az IKE történetéről.
- 27-től** Feketicsen (Délvidék) presbiteri csendesnapokat tartottak.

November

- 3-án** Monoszlón kisköri presbiteri konferencia volt *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkárunk szolgálatával.

6-án Dunaföldváron, a tolnai egyházmegye presbiteri konferenciáján a hittanoktatás gyülekezetépítésben betöltött szerepe volt a téma. Ezt követően *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár bemutatta Szövetségünk tevékenységét.

Ugyanezen a napon Zsadaányban békés megyei kisköri konferencia volt *Nagy László* ny. egyházkerületi főjegyző és *Dobos Ágoston* békésszentandrás lekipásztor szolgálatával.

Ugyanezen a napon Szatmárnémetiben presbiteri konferencia volt, melyen az anyaországi szövetséget *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte.

Ugyanezen a napon a Hódmezővásárhely-Ótemplomi Egyházközségben tartotta soron következő presbiterképzési alkalmát csongrádi területi szervezetünk. Téma a cigány-misszió volt.

7-én a Miskolc-Diósgyőri gyülekezetben tartott presbiteri konferencián *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök szolgált.

10-én főtitkári értekezlet volt a Szövetség irodájában.

11-12-én tartotta őszi közgyűlését és lelkész-szentelését a Dunamelléki Református Egyházkerület, amelyen Szövetségünket *dr. Judák Endre* és *dr. Szilágyi Sándor* képviselte.

13-án presbiteri csendesnap volt a tatai egyházmegyében, melynek keretében területi alakuló közgyűlést is tartottak. Ezzel – a Dunántúli kerületben elsőként – megalakult a Szövetség tatai területi szervezete. Az alkalmon *dr. Bodnár Ákos* eln. tagunk tartott előadást; Szövetségünk tevékenységéről *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár, és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár tartott vetített képes ismertetőt.

Ugyanezen a napon tartotta soron következő presbiterképzési alkalmát újjáalakult baranyai területi szervezetünk a Pécs-Belvárosi Egyházközségben.

Ugyanezen a napon tartotta őszi csendesnapját a Biblia Szövetség. A csendesnapon Szövetségünket *dr. Viczián Miklós* eln. tag és *Mikó László* missziói titkár képviselte.

Ugyanezen a napon lelkész-presbiteri konferenciát tartott a Tiszáninneni Egyházkerület Sárospatakon.

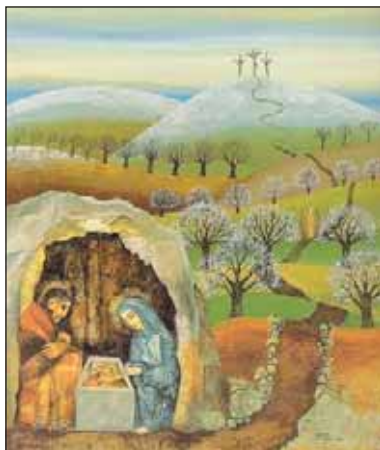
Ugyanezen a napon az Aradi Egyházmegye ünnepi közgyűlésén és presbiteri konferenciáján *dr. Tóth János* békés megyei területi elnök képviselte Szövetségünket az Erdőhegy-Kisjenői templomban.

15-én a Magyar Református Egyház legfőbb döntéshozó szervének, a Generális Konventnek az elnöksége ülést tartott Kolozsváron.

Ugyanezen a napon készítette elő a jelen lap-számot a PRESBITER szerkesztő bizottsága; a következő ülés időpontja: 2011. február 14. Megjelentetésre szánt írásait eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére!

Áldott karácsonyt, békés 2011-et Kedves Olvasóinknak!

Jászol és kereszt Óbenne együtt – értünk

Karácsonyi Krisztus-ünnep a fa jászollal és a keresztjével 365 napon át tartalmat ad életünknek!
(Konrad Eisler)

Milyen szomorú, hogy emberek, akik még mindig sötétségben élnek, meg sem sejtették annak a nagy boldogításnak, szabadításnak az erejét, ami a kicsinyke jászolbölcsőben kezdődött el!
(Jochen Klepper)

Egy kisgyermek fekszik a bölcsőben, arra jön egy fiú, s aggódva tekint az istállóba. „Szeretnék tőled kérni valamit” – szólal meg a kicsi a jászolban. A fiú kissé ingerülten válaszol: „Nincs semmim. Hagyj békét nekem, nincs semmim!”. Ám a jászolbölcsőben kitartóan újra megszólal a hang: „Három dolgot szeretnék kérni tőled. A legutolsó fényképedet, a tányérodát, és azt a mondatot, amit szüleid kérdésére válaszoltál, amikor megkérdezték, hol van a tányérod”. A fiú meglepődött, s hebegve-habogva válaszolt: „A fotón olyan utálatosan néztem ki, hogy össze is téptem. A tányérnak vége, összetört. A szüleimnek pedig hazudtam az összetört tányérról”. Ekkor a jászolbölcső gyermeke ezt mondta: „Látod, azért jöttem, hogy neked add azt, amivel elégedetlen vagy, meg azt, ami összetört az életedben. Meg azt, ami hazugság a szavaidban, életedben, s ami bűn Isten szemében. Mostantól minden nap eljöhetsz hozzám!”. Mert bölcső és kereszt érettünk összetartozik. Születésünkben és halálunkban is sokkal több van, mint ami látszik belőle: szabadítás, megváltás járhatja át. Ezt a többletet hozta a Földre a jászolbölcső Gyermeke és a Kereszt Megváltója. Ezt kapjuk karácsony ünnepén újra és újra ajándékba, s ezért elválaszthatatlan a jászolbölcső és a kereszt! (Reinhold Ruthe)

Összeállítás, fordítás:
Dr. Békefy Lajos

Ima

2011. január 1. reggelén

Bennem sötétség, de Belőled árad a fény.
Egyedül vagyok, de Te el nem hagysz engem.

Kishitű vagyok, de Nálad kész a segítség.
Nyugtalan vagyok, de Nálad rám béke vár.

Bennem keserűség, de Nálad alázat.
Nem értem útaidat, de Te ismered a nekem való utat.

(Bonhoeffer reggeli imájából)

A következő év sem lesz mentes a félelemtől, büntől és szükségétől. A döntő mégiscsak az, hogy az is a Krisztussal eltölthető év lesz, minden félelem, bűn és szükség ellenére!

(D. Bonhoeffer)

Beszámoló a Baranyai Területi Szervezet presbiteri konferenciájáról

Az újjáalakult Baranyai Területi Szervezet október 17-én délután Oldon tartotta meg első presbiteri konferenciáját „Az imádkozásról” témában. A mintegy 30 résztvevő a konferencia első programpontjaként résztvett a Kovács László beremendi lelkipásztor által megtartott istentiszteleten a csodálatosan helyreállított oldi templomban. Ezután a gyülekezeti teremben a résztvevők meghallgatták özv. Tóth Andrásné Boldizsár Margit nyugalmazott oldi lelkipásztor emlékezetes előadását a templom és a gyülekezet történetéről, amelyet a konferencia tapssal köszönt meg. Ezt követően a Területi Szervezet elnökének, Nagy Attila Gyulának a bizonygatót hallhatták a résztvevők

arról, hogyan emelte ki korábbi életéből és hallgatta meg Isten sorozatban az imádságait. Ehhez csatlakozott Klobucsnik Imre választmányi tag bizonygatója, majd a Szövetség főtitkárának

rövid előadása a Szövetség munkájáról és arról, mit mond a Heidelbergi Káté az imádságról. A konferencia szeretetvendégséggel, énekléssel és imaközösséggel zárult.

Kedves meglepetésként a konferencia a résztvevők között köszönthette Szövetségünk volt elnökét, Nagy Ferenc Józsefet is.

A mellékelt kép a templom francia vendégművészek által festett kazettás mennyezetét mutatja.

